Ազգ
Azg armenian daily
24 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 140 (2825)

Ըստ Ֆրանսպրեսի՝ Ալիեւի օրերը հաշված են

ԱՆԿԱՐԱ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանցի պաշտոնյան հերքել է այն լուրերը, որոնց համաձայն նախագահ Ալիեւի առողջական վիճակը օրհասական է, եւ, որ նա շուտով կմահանա: Թուրքիայում Ադրբեջանի դեսպանն ասել է, թե նախագահի առողջական վիճակը նորմալ է, եւ հակառակ ուղղվածության բոլոր լուրերը սուտ են: Դրանից ավելի վաղ Ֆրանսպրես լրատվական գործակալությունը, մեջբերելով դիվանագիտական մի աղբյուրից ստացված լուրը, հայտնել է, որ Ալիեւը հազիվ ապրի երկու կամ երեք օր:

Հուսեյնը դաժան դիմադրության կոչ է անում

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Արաբական «Ալ Արաբիա» հեռուստաընկերությունը չորեքշաբթի երեկո է հեռարձակել Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնի ելույթի ձայնագրությունը: Իր ելույթում Հուսեյնը կոչ է անում իրաքյան բանակի էլիտային զորամասերին՝ նախագահի գվարդիային, ուժեղացնել դիմադրությունը ամերիկյան զորքերին: Ինչպես Ռոյթեր գործակալությանը հայտնել են հեռուստաընկերության ներկայացուցիչները, ժապավենը ձայնագրվել է հուլիսի 20-ին՝ Հուսեյնի որդիների եւ թոռան սպանությունից երկու օր առաջ: Նախկին իրաքյան առաջնորդը նաեւ կանխատեսում է ամերիկյան զորքերի ճակատագիրը՝ ըստ նրա, ամերիկացիները երբեք չեն ավարտի պատերազմը:

ՍՊԱՌՈՂԻ ՇԱՀ

Կեղծված ու անորակ սննդատեսակներ հայկական շուկայում

Մոնիտորինգ ընդդեմ անորակ արտադրանքի

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մեր ժամանակներում կոալիցիաներ ստեղծվում են ոչ միայն իշխանական ատյաններում: Ղեկավարվելով այն սկզբունքով, որ, այնուամենայնիվ, խեղդվողի փրկության խնդիրը հենց խեղդվողինն է, հասարակական 5 կազմակերպություններ Սպառողների շահերի պաշտպանության միության նախաձեռնությամբ միավորվել ու կոալիցիա են ստեղծել սպառողի շահերի գործնական պաշտպանության համար: Կոալիցիայում ընդգրկված են նաեւ «Շուկային ընդառաջ» լրագրողական կազմակերպությունը, «Լոռի» սպառողների ընկերակցությունը, Հայաստանի կանանց միության Վայոց ձորի մասնաճյուղը, Հայ լոբբիստների ընկերակցությունը: Սպառողների շահերի պաշտպանության միության նախագահ Աբգար Եղոյանի համոզմամբ, այս երեւույթները շարունակում են գերակայող մնալ հայկական շուկաներում նաեւ օրենքների կիրառումը վերահսկող մոնիտորինգային հետազոտությունների բացակայության պատճառով:

Հուլիսի սկզբից կոալիցիան արդեն սկսել եւ շարունակաբար իրականացնելու է մոնիտորինգ սպառողական արտադրանքի շուկայում: Ծրագիրը միասնաբար իրականացվում է Երեւանում, Լոռու եւ Վայոց ձորի մարզերում: Ուսումնասիրվում են 5 ցուցանիշներ՝ ապրանքների ժամկետանցության, պահպանության պայմանների խախտումների, կեղծումների ծավալների, համապատասխանության սերտիֆիկատների բացակայության, ապրանքի մասին տեղեկատվության անհասանելիության վերաբերյալ:

Տես # էջ 2

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանը շահագրգռվա՞ծ է վերսկսելու ռազմական գործողությունները

Ինչ են հուշում հրադադարի խախտման դեպքերը սահմանային գոտիներում

ԳՈՌ ՍԵՐԱՍԽԱՆՅԱՆ

Արդեն որերորդ օրն է՝ ադրբեջանական մամուլը եւ պաշտոնական շրջանակները վայնասուն են բարձրացնում, թե Հայաստանի զինված ուժերը՝ խախտելով 1994 թ.-ից պահպանվող հրադադարը՝ ռազմական գործողություններ են ծավալում Ֆիզուլիի, Աղդամի, Ղազախի, վերջերս նաեւ Նախիջեւանի ուղղություններով: Այդ կապակցությամբ երկու երկրների պաշտպանության նախարարների հանդիպման ժամանակ Տավուշի սահմանագծին նույնիսկ սկսված փոխհրաձգությունները դադարեցնելու պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել: Սակայն ադրբեջանական կողմը շարունակաբար բարձրացնում է նույն հարցը՝ վկայակոչելով սահմանի այս կամ այն հատվածում ռազմական գործողությունների մասին ինչ-ինչ տեղեկություններ: Վերջին նման հայտարարությունը Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը համեմել է հրադադարի վերջնական խախտման հնարավորությունը հայկական կողմի վրա բարդելու նախազգուշացումներով, ինչը նշանակում է, որ այդ տարբերակը լրջորեն քննության է առնվում ամենաբարձր մակարդակներով: Դրանք վկայում են Ադրբեջանի կողմից հրադադարի ռեժիմի խախտման ակնհայտ տրամադրվածությունը:

Իրադարձությունների ծավալման նախօրեին եւ ներկայումս էլ Ադրբեջանում ակնհայտ բեժացվում են հակահայկական տրամադրությունները: Այդ գործն իր վրա է վերցրել «Ղարաբաղի ազատագրման կազմակերպությունը», որը օրերս պիկետավորել էր Ադրբեջանի արտաքին գործերի գերատեսչության շենքը՝ պահանջելով իշխանություններից կտրուկ քայլեր ձեռնարկել ԵԽ-ում՝ այդ կազմակերպությունից վտարելու Հայաստանին, որպես ահաբեկչությունը հովանավորող երկրի:

Տես # էջ 2

«Մուսավաթը» Ղարաբաղին ինքնավարություն է տրամադրում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մուսավաթ կուսակցությունը ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման առումով գտնում է, որ Լեռնային Ղարաբաղին կարող է տրամադրվել ինքնավարություն՝ ընդարձակ ինքնակառավարում քաղաքացիական, մշակութային եւ տնտեսական հարցերում»,- ասաց Ադրբեջանի նախկին փոխվարչապետ, ընդդիմադիր գաղափարախոս Հիքմեթ Հաջիզադեն՝ «Ռեգիոն» հետազոտական կենտրոնի կողմից այսօր կազմակերպված ինտերնետ on-line ասուլիսում (www.caucasusjournalists.net):

Նրա խոսքերով, Լեռնային Ղարաբաղի հայերին պետք է տրվեն բոլոր այն իրավունքները, որոնք ամրագրված են Ադրբեջանի Սահմանադրության մեջ, մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայում, նաեւ էթնիկ փոքրամասնությունների իրավունքների պաշտպանությանը վերաբերող եվրոպական փաստաթղթերում: «ԼՂ-ի հայերը կկարողանան ունենալ ամենալայն կապերը Հայաստանի հայերի հետ, բոլոր ազգությունների փախստականները վերադառնալ իրենց տները»,- նշեց Հաջիզադեն:

Վալտեր Շվիմեր. Ժամանակն է, որ Հայաստանի իշխանությունները ընդունեն բազմակարծությունը

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Եվրոպայի խորհրդի գլխավոր քարտուղար Վալտեր Շվիմերն իր հիասթափությունն ու մտահոգությունն է արտահայտել՝ կապված «Ա1+»-ի եւ «Նոյյան տապան» անկախ հեռուստաընկերություններին հեռարձակման արտոնագիր չտրամադրելու մասին Հայաստանի հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի (ՀՌԱՀ) կայացրած վերջին որոշման հետ:

«Դժբախտաբար, այս որոշումը Հայաստանում բազմակարծության նկատմամբ ոչ բավարար հարգանքի մեկ այլ օրինակ է, ինչը մեզ անհանգստացնում է արդեն մի քանի ամիս, հատկապես վերջերս տեղի ունեցած ընտրարշավների լույսի ներքո», ասել է Շվիմերը: «Մեզ շատ անգամ է ասվել, որ անկախ հեռարձակողներին լուրջ հնարավորություններ կընձեռվեն դառնալու Հայաստանի տեսալսողական ոլորտի մի մասը, մինչդեռ վերոնշյալ դիմումները մերժվեցին առանց հանգամանալի քննության», ավելացրել է նա:

Ինչպես հայտնում են Հայաստանում Եվրախորհրդի տեղեկատվական գրասենյակից, համաձայնելով մամուլի ազատության գծով ԵԱՀԿ հատուկ ներկայացուցիչ Ֆրեյմուտ Դյուվեի մեկնաբանություններին՝ Վալտեր Շվիմերը եզրակացրել է, որ եկել է ժամանակը, որ Հայաստանի իշխանությունները որպես այդպիսին ընդունեն բազմակարծությունը, եթե Հայաստանը ցանկություն ունի առավել խորն ինտեգրվել եվրոպային:

Էռնեկյանի գործով նոր դատավոր

ՄՈՆՏԵՎԻԴԵՈ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Ուրուգվայի ռադիո «Արմենիայի» աշխատակից Դիեգո Կարամանուկյանը Մոնտեվիդեոյից հաղորդել է, որ «Արգենտինայի տնտեսական հարցերով Գերագույն դատարանը չեղյալ է հայտարարել էդվարդո Էռնեկյանին կալանքի տակ առնելու, ինչպես նաեւ նրա նկատմամբ միջազգային հետախուզում հայտարարելու վերաբերյալ դատավոր Խուլիո Գրուսիանիի որոշումները: Էռնեկյանի փաստաբանները հայտնել են, որ Էռնեկյանը կարող է ԱՄՆ-ից վերադառնալ Արգենտինա ու ներկայանալ դատարան: Էռնեկյանի գործի վարույթը ստանձնել է նոր դատավոր Խուլիո Սպերյոտին: Տնտեսական հարցերով Գերագույն դատարանի պահանջով Էռնեկյանն իր պաշտպանների միջոցով պետք է վճարի մոտ 5 մլն. դոլար որպես գրավ»:

Նշենք, որ Արգենտինայում դատական գործերը սովորաբար երկար են տեւում: Դատական ստորին ու վերին ատյանների միջեւ ի հայտ են գալիս տարաձայնություններ, ընդունվում են իրարամերժ որոշումներ, որոնց կարգավորումը ամիսներ ու երբեմն տարիներ է պահանջում: Չի բացառվում, որ նույն դանդաղ հունով ընթանա նաեւ Էռնեկյանի գործը:

3 ամսով երկարաձգվել է սեփականության իրավունքի անվճար գրանցման ժամկետը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փոփոխություն կատարելով ՀՀ կառավարության 1998 թ. դեկտեմբերի 31-ի «Կադաստրային քարտեզագրումն ավարտված տարածքներում անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների առաջին պետական գրանցման կարգը հաստատելու մասին» որոշման մեջ, ՀՀ կառավարությունը հուլիսի 23-ի նիստում սեփականության իրավունքի անվճար գրանցման ժամկետը ավելացրել է 3 ամսով՝ վերջին ժամկետ սահմանելով 2003 թ. նոյեմբերի 5-ը:

ԱՌԱՋԱՐԿ

Հայ հանցագործները Ռուսաստանում

Հայաստանի իրավապահները կարող են օգնել Ռուսաստանի գործընկերներին

Մոսկվայի մեր թղթակցի հաղորդելով, Մագադանի նահանգապետ Վալենտին Ցվետկովի սպանության հետաքննության կապակցությամբ Ռուսաստանի ԶԼՄ-ներում, հեռուստատեսությամբ ակտիվորեն քննարկվեց «հայկական հետքը», ուր սպանության հնարավոր կազմակերպիչը երեւանի բնակիչ ոմն Արթուր Անիսիմովն է (ընդսմին պարզ չէ՝ հա՞յ է, թե՞ ռուս), հայազգի (այս անգամ արդեն անտարակուսելի) եւս երկու հանցակիցների՝ Ախունցի եւ Բաբաիխյանի մասնակցությամբ (մնացած 5-ը սլավոնական «ազգանուններ» ունեն): Թղթակցի ասելով, ռուսաստանաբնակ հայի համար չկա մի ավելի տհաճ փաստ, քան հայ հանցագործների նողկալի գործողությունների տարփողումը կամ ուռճացումը տեղի ԶԼՄ-ների կողմից: Ավելորդ անգամ խոսակցություն է բացվում այն թեմայով, որ կովկասցիները, այդ թվում՝ կոնկրետ հայերը, Ռուսաստան են արտահանում նաեւ իրենց մարդասպաններին, գողերին, ավազակներին, խաբեբաներին եւ այլն, որ Ռուսաստանում կատարվող հանցագործությունների զգալի մասի հեղինակները լկտի «սեւամազներն» են: Նույնիսկ այն փաստի արձանագրումը, որ Հայաստանի ՆԳՆ-ն օպերատիվորեն նպաստել է Անիսիմովի ձերբակալմանը, Մոսկվայում դրական տպավորություն չի գործել (ձեր աղբն է, դուք էլ տեր կանգնեք): Ավելին՝ թերթերից մեկը նույնիսկ գրել է, որ հենց առաջին իսկ ինքնաթիռով Անիսիմովին հանձնելով Ռուսաստանին, հայկական կողմը թույլ է տվել էքստրադիցիայի կանոնների խախտում (օրինակ, առանց դատարանի վճռի):

Վերոհիշյալի կապակցությամբ մի այսպիսի հարց է առաջանում: Գաղտնիք չէ, որ Ռուսաստանի «օրենքով գողերի» մեջ, դժբախտաբար, քիչ չեն հայերը: Ժամանակին նրանցից շատերին վտարել են Հայաստանից, եւ նրանց մի զգալի մասը բարեհաջող բույն է դրել Ռուսաստանում ու իր ակտիվ գործունեությամբ շոշափելի «ավանդ» է ներդնում այդ երկրի քրեական կյանքի զարգացման մեջ (ընդ որում գերազանցապես՝ ազգային միջավայրում): Սա եւ՝ իսկ ի՞նչ է անում Հայաստանի ՆԳՆ-ն այդ ասպարեզում: Ընդ որում, հարցը չի հնչում որպես մեղադրանք: Ո՛չ: Կարելի է հանգիստ ասել, որ Ռուսաստանն ուրիշ պետություն է, եւ թող ռուսներն էլ մտածեն իրենց հանցագործներին մեկուսացնելու մասին: Այդուհանդերձ կարծում ենք, որ մեր իրավապահ նախարարությունը կարող է մեծ օգնություն ցույց տալ ռուսաստանցի գործընկերներին (տվյալ դեպքը դրա ապացույցն է): Հայտնի է, որ մեր գերատեսչությունն իր ներկայացուցիչն ունի Մոսկվայում: Իմաստ կունենար իմանալ, եթե գաղտնիք չէ, թե ինչ լիազորություններ ունի նա, եւ որքանով է արդյունավետ նրա աշխատանքն այդ երկրում: Եվ ի վերջո, ի՞նչ կարող է անել մի մարդը, երբ հայ օրենքով գողերի քանակը տասնյակների է հասնում: Գուցե հնարավոր լինի մոբիլ մի խումբ ստեղծել, ներգրավելով նաեւ տեղի հայ միլիցիոներներին՝ գործող թե պաշտոնաթող: Դա կնպաստի նաեւ այստեղ՝ Հայաստանում հանցագործությունների նվազմանը:

«Ազգ»

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

11 քննություն չորրորդ օրը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բուհական ընդունելության քննությունների չորրորդ օրը՝ հուլիսի 23-ին, հանրապետության բուհերում անցկացվել է 11 քննություն. Երեւանի պետական համալսարանում՝ անգլերեն լեզու, ֆիզիկա (1), Հայաստանի պետական ճարտարապետական համալսարանում՝ մաթեմատիկա (1), Երեւանի ճարտարապետաշինարարական համալսարանում՝ հայ ժողովրդի պատմություն, ռուսերեն լեզու (բանավոր), Երեւանի տնտեսագիտական համալսարանում՝ գերմաներեն լեզու (բանավոր), Հայաստանի մանկավարժական համալսարանում՝ ընդհանուր պատմություն, Հայաստանի գյուղակադեմիայում՝ քիմիա (1) գրավոր քննությունները, Երեւանի լեզվաբանական համալսարանում՝ կենսաբանություն, անգլերեն լեզու (բանավոր), Երեւանի բժշկական համալսարանում՝ հայոց լեզու (2): Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի տվյալների համաձայն, քննություններին մասնակցել է 1.460 դիմորդ:

Ռուսերեն լեզվի բանավոր քննության առարկայական հանձնաժողովի նախագահ Նեյսար Առաքելյանի խոսքերով, քննական հարցատոմսերը կազմվել են դպրոցական ծրագրերին համապատասխան, եւ եթե դիմորդն ի վիճակի է լինում հաղթահարել գիտելիքների այդ պաշարը, ապա բուհում նա կկարողանա համալրել եւ ընդարձակել իր գիտելիքները: Հարցատոմսը կազմված է 3 հարցից՝ գրականություն, անծանոթ տեքստի մեկնաբանություն, նախադասության վերլուծություն:

Խոսելով դիմորդների պատրաստվածությունից՝ հանձնաժողովի նախագահն ասաց, որ նրանց մի որոշակի խումբ գերազանց է պատրաստվում քննությանը: Դիմորդների մի ստվար զանգված, ավարտելով դպրոցը, չի տիրապետում լեզվին եւ անպատրաստ է գալիս քննություններին: Այսպես, ռուսերեն գրավոր քննությանը մասնակցած 64 դիմորդներից 6-ը ստացել են 20 միավոր, 19 դիմորդ ստացել է անբավարար, ինչը, նախագահի գնահատմամբ, բավականին վատ ցուցանիշ է:

Նկատելի է նաեւ այն փաստը, որ բանասիրական կրթություն ստանալ ցանկացող դիմորդների գերակշիռ մեծամասնությունը լավ պատրաստված է լինում: Նախագահի դիտարկումներով, դիմորդներն ավելի վատ են ուսումնասիրում ժամանակակից գրականությունը, ինչը քիչ կարդալու արդյունք է, որի ակունքները տանում են դպրոց:

PHOTOLURE

Այս ամենին զուգահեռ, Ն. Առաքելյանի խոսքերով, վերջին տարիներին մեծացել է հետաքրքրությունը ռուսերեն լեզվի նկատմամբ: «Ռուսերեն լեզվի զարգացման միտումներն ակնհայտ են եւ դրվել են պետական մակարդակի վրա: Դրա ապացույցն է հանրապետությունում անցկացվող ռուսերեն լեզվի միջազգային օլիմպիադան:

Նշենք, որ ռուսերեն լեզվից քննություն է հանձնելու 997 դիմորդ, որոնցից 803-ը՝ գրավոր, 194-ը՝ բանավոր:

Անգլերեն բանավոր քննության առարկայական հանձնաժողովի նախագահ Փիրուզա Կույումջյանի խոսքերով, քննությունների անցկացման երրորդ օրվա տվյալներով, դրանց մասնակցած 106 դիմորդներից ընդամենը 1 հոգի ստացել է 20 միավոր, չորս հոգի՝ 19 եւ 3 հոգի՝ 18 միավոր: Անբավարար գնահատականի է արժանացել 34 դիմորդ: Նախագահի խոսքերով, ի տարբերություն նախորդ տարիների, այս տարվա հարցատոմսերն ավելի են պարզեցվել հօգուտ դիմորդի: Դրանք կազմվել են հանրակրթական դպրոցների 9-10-րդ դասարաններում ընթերցանության համար նախատեսվող գեղարվեստական ստեղծագործություններից:

Փ. Կույումջյանի խոսքերով, դպրոցական դասագրքերը լիովին արդարացնում են իրենց: Դպրոցական ծրագրով նախատեսվում է դիմորդին տալ մոտ 1.500 բառ ու սովորեցնել քերականություն, եւ, նախագահի գնահատմամբ, դպրոցական դասագրքերը լիովին բավարարում են այդ պահանջները:

Նրա խոսքերով, տարեցտարի ավելանում է հետաքրքրությունն անգլերեն լեզվի նկատմամբ, ինչը պայմանավորված է օտար լեզուների նկատմամբ հասարակության մեջ եղած մեծ պահանջով:

Նշենք, որ անգլերեն լեզվից քննություն է հանձնելու 4.535 դիմորդ, որոնցից 3570-ը՝ գրավոր, 965-ը՝ բանավոր:

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ադրբեջանը շահագրգռվա՞ծ է վերսկսելու ռազմական գործողությունները

Սկիզբը էջ 1

Նույն միավորումը հանդես գալով ադրբեջանական ժողովրդի անունից, պատրաստակամություն է հայտնում ռազմական եղանակով լուծել ղարաբաղյան հակամարտությունը:

Այսինքն բոլոր մակարդակներով՝ ե՛ւ հասարակական, ե՛ւ քաղաքական, ե՛ւ պետական, ակտիվորեն քարոզվում է ռազմական գործողությունները վերսկսելու տրամադրությունը, ինչի պատճառները կարելի է փնտրել ինչպես Ադրբեջանում նախագահական ընտրությունների մեկնարկի, այնպես էլ Անդրկովկասում կատարվող գլոբալ գործընթացներում:

Երկրի իշխանության լծակները իր ձեռքում կենտրոնացրած նախիջեւանյան կլանը ընդդիմությանը համարում է բավականին լուրջ հակառակորդ, չնայած ընդդիմությունը խուսափում է ընտրություններին գնալ միասնական ճակատով: Ինչպես հայտնի է, ընդդիմության քաղաքական հիմնական զենքը բոլոր ընտրություններում մշտապես եղել եւ մնում է ղարաբաղյան հարցի շահարկումը, որը միշտ մնում է իշխանության կոկորդում: Այդ քաղաքականությունն ուղեկցվում է ռազմատենչ հայտարարություններով, թեեւ լավ հասկանալով դրա հետեւանքները, իշխանությունը ամեն կերպ աշխատում է չեզոքացնել լարվածությունը: Վերջին իրադարձությունները վկայում են սակայն, որ այս անգամ նման զգուշավորություն հանդես չի բերվում, ինչը կարելի է բացատրել միայն նրանով, որ թույլ տալով ընդդիմությանը իրավիճակը սրել մինչեւ ռազմական գործողություններ սկսվեն, վերջապես ուզում է ցույց տալ, որ հարցի շահարկումը միայն կարող է խոչընդոտել կարգավորմանը: Բացի դրանից ռազմական գործողությունները Հայաստանի կողմից վերսկսելու կոչերը լավագույն միջոցն են իշխանությունը Ալիեւ հորից որդուն փոխանցելու սցենարով հանրության ուշադրությունը հնարավորինս շեղելու ընտրական գործընթացներից: Պատահական չէ, որ սահմանային բախումների մասին հայտարարությունները սկսում են հայտնվել հատկապես այն ժամանակ, երբ կտրուկ վատանում է Հեյդար Ալիեւի առողջական վիճակը: Նույն սցենարը կրկնվեց նաեւ այս անգամ: Այս տեսակետից նաեւ երկու Ալիեւների միաժամանակ թեկնածություններ առաջադրելը շեղող մանեւր կարելի է համարել:

Ռազմական բախումները հնարավորություն են տալիս իշխանություններին մյուս կողմից մեղադրանքներ հնչեցնել Հայաստանի հասցեին եւ փորձել հիմնավորել Հայաստանը նվաճող երկիր ներկայացնելու քաղաքականությունը: Այս տեսակետից Ադրբեջանի իշխանությունները կփորձեն լուծել ավելի կարեւոր մի խնդիր. միջազգային հանրությանը ապացուցել, որ հակամարտող կողմերն ի վիճակի չեն այլեւս պահպանելու հրադադարը եւ արդարացված համարել հակամարտության գոտում միջազգային խաղաղապահ ուժեր տեղադրելու առաջարկները: Այս պահին, երբ դեռ որոշված չէ, թե ինչ զորակազմ է ներկայացնելու այդ խաղաղարար առաքելությունը, կարելի է ընդամենը կասկածներ հայտնել, որ ռազմական բախումները կարող են ձեռնտու լինել միմիայն ԱՄՆ-ին: Միայն այս երկիրն է առայժմ շահագրգռություն հանդես բերել Անդրկովկասում, ավելի կոնկրետ Ադրբեջանում ռազմական ներկայություն ունենալու հարցում՝ հակաիրանյան տրամադրությունների ֆոնի ներքո: Եթե ռազմական բախումների սցենարը գրվել է Պենտագոնում, ապա կարելի է հասկանալ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի պաշտոնական այցով Բաքու մեկնելու անակնկալ որոշումը, որը խոչընդոտվեց միայն Ալիեւի առողջության անակնկալ վատացմամբ եւ նրա Անկարա մեկնելով:

Եթե նախորդ դեպքում խնդիրը վերաբերում էր Ադրբեջանի ներքին քաղաքական հարցերին, որը Հայաստանին կարող է հուզել միայն հակամարտության կարգավորման հարցում սթափ մոտեցումներ ունեցող ուժի իշխանության գալու համատեքստում, ապա երկրորդ դեպքում բախվում ենք գլոբալ տարածաշրջանային հետաքրքրություններին: Ամբողջ խնդիրը Հայաստանի համար մնում է այն, թե որքան հեռու կգնա Ադրբեջանը իր խաղերում եւ արդյոք շահագրգռություն չի՞ ցուցաբերի ընդհարումները վերածելու հրադադարի լիակատար խախտման: Անշուշտ Բաքվում հասկանում են, որ հրադադարի խախտումը ընդհանրապես Հայաստանին ձեռնտու չէ: Եթե ինչ-ինչ ներքաղաքական հարցեր պետք է այստեղ դրանով լուծվեին, ապա դրա համար ամենանպաստավոր շրջանը՝ ընտրությունների միամյակը, մնացել է հետեւում: Իսկ ԵԽ-ում խնդիրներ ունենալով ընդհանրապես անտրամաբանական է թվում հրադադարի խախտմամբ հավելյալ անհարկի ուշադրություն սեւեռելու հանգամանքը: Մինչդեռ բոլոր առումներով Ադրբեջանին այսօր ձեռնտու է խաղարկել ղարաբաղյան խաղաքուղթը, առավել եւս եթե դրանում շահագրգռված երրորդ ուժ կա:

Կեղծված ու անորակ սննդատեսակներ հայկական շուկայում

Սկիզբը էջ 1

Առաջին արդյունքներն արդեն կան, եւ դատելով սպառողի առողջության համար վտանգ ներկայացնող ապրանքների բազմազանությունից, կարելի է ասել, որ Հայաստանը շարունակում է մնալ որպես անորակ սննդամթերքի իրացման ու շրջանառության շահավետ շուկա:

Կեղծված սննդատեսակներ հայտնաբերվել են վաճառասրահներում, շուկաներում ու բացօթյա վաճառքի կետերում: Հատկապես հարուստ է խաղցրավենիքի ու թխվածքների տեսականին՝ կարամելներ, շոկոլադի սալիկներ, տարբեր տեսակի ու անվանումների տորթեր: Ինչպե՞ս տարբերել տորթ «Պրիչուդայի» կեղծված տարբերակը իսկական ֆիրմային արտադրանքից: Իսկական «Պրիչուդայի» մեջ ստվարաթղթի վրա տորթը կտրելու համար հատուկ «հուշող» դաջվածքներ կան, որոնք բացակայում են կեղծվածի վրա: Նաեւ տուփի կողային հատվածում դաջված է արտադրության ու պիտանելիության ժամկետը, որը չկա կեղծվածի վրա:

Ենթադրվում է, որ այս թխվածքն էլ, նույնօրինակ շոկոլադի սալիկներն էլ կեղծված են Թուրքիայում:

Ադրբեջանական «Ֆինալ» թեյը լաբորատոր փորձաքննության է ենթարկվել «Երբեսփ» կենտրոնում: Պարզվել է, որ սպառողի անվտանգության նորմատիվային ոչ մի պահանջ չի բավարարում: Ցեխագույն հիշեցնող անհասկանալի զանգվածի մեջ բուրավետներ են հայտնաբերվել, ոչ համ ու հոտով, ոչ էլ այլ հատկանիշներով թեյ չի հիշեցնում: Այս «արտադրանքը» Հայաստան է մտնում Բագրատաշենի սահմանամերձ շուկայով, սերտիֆիկացված չէ, եւ դժվար է դատողություններ անել, թե որտեղ են կեղծել՝ Ադրբեջանու՞մ, թե մի այլ տեղ:

Կեղծված շոկոլադի սալիկները հեշտ է տարբերել. դրանց անվանումները հիմնականում նաեւ տառասխալներով են տպագրված եւ ներկայացվում են իբրեւ ռուսական արտադրություն: Ռուսականի վրա սովորաբար լինում է RST նշանը, որ նշանակում է, որ սերտիֆիկացված է, նշվում է սերտիֆիկացնող մարմնի կոդը:

Բազմաքանակ ու բազմատեսակ է նաեւ պահպանման պայմանների խախտումներով վաճառվող սննդամթերքի ցանկը: Այս խնդիրը կարեւորվում է հատկապես ամռան այս շոգ օրերին, երբ ջերմաստիճանը բարձրանում է մինչեւ 38-40 աստիճան: Հատկապես փողոցային վաճառքի դրված երշիկեղենը, նույնիսկ որակական բարձր հատկանիշներով ու անվտանգության բոլոր պայմաններին համապատասխանությամբ, արագ որակազրկվում է, որովհետեւ պարզ է, արեւի տակ ջերմաստիճանն անհամեմատ բարձր է: Նույն կերպ եւ մսի պահածոներն ու զանազան յուղերն ու շոկոլադի կոնֆետները:

Ըստ պահպանության նորմատիվների ձկնեղենը պետք է պահվի -25-ից ոչ բարձր ջերմաստիճանում: Առանց ջերմաստիճանային ռեժիմի պահպանման ցուցադրվելուց ու չվաճառվելուց հետո քանի՞ անգամ է հալեցվում ու սառեցվում հավի միսը: Ընդհանրապես ցանկացած մսատեսակ պետք է սառեցվի միայն մի անգամ: Հակառակ դեպքում կորցնում է որակական հատկանիշները:

Նույնիսկ տարիներ ծգծգվող սպառողների շահերի պաշտպանության մասին օրենքի ընդունումից հետո էլ անորակ ապրանքները տիրապետում են մեր շուկաներում: Հիմնական պատճառները շարունակում են նույնը մնալ. պետական մարմինների համառ անտարբերությունը, անկամությունն ու շահագրգռվածության բացակայությունը:

ՑԱՆԿ

Հայաստանի պահպանման պայմանների խախտումներով վաճառվող սննդամթերքի

Աղյուսակ ՊՊ N1 հուլիս 2003 թ.

հ/հ Սննդամթերքի տեսակը	Ջերմաստիճանը ^{0}C	Ժամկետը	Պահպանման փաստացի պայմանները
1 Երշիկ եփած-ապխտած	12-15	15 օր	+20- +35C
2 Երշիկ եփած	5-8	5 օր	10-ից բարձր
3 Երշիկ հում ապխտած	5-8	15 օր	10-ից բարձր
4 Միս սառեցրած	-18	1 տարի	0- +10C
5 Ձուկ սառեցրած	-25	կախված տեսակից	0- +10C
6 Մսի պահածո	0-20	2 տարի/կախված տարայից	+20- +35^{0}C
7 Հավի միս սառեցրած	-12	5 ամիս	+20- +35^{0}C
8 Բուսական յուղ «Աֆրաք»	սառը, չոր տեղ	18 ամիս	+20- +35^{0}C
9 Հալած յուղ «Reddy»	չոր, հով տեղ	2 տարի	+20- +35^{0}C
10 Շոկոլադի կոնֆետներ	չոր, հով տեղ	18 ամս. 1 տարի	+20- +35^{0}C

ՑԱՆԿ

Հայաստանի շուկաներում հայտնաբերված կեղծված ապրանքների

Աղյուսակ ԿԱ N1 հուլիս 2003 թ.

հհ	Ապրանքի անվանումը	Չափման միավորը	Փաթեթավորումը: Տեսակը	Փաթեթավորումը: Քաշը	Արտադրող	Ծագման ծեռնարկությունը	Նշումներ երկիրը
1	Տորթ "Причуда"	հատ	թղթյա տուփ	260 գր	ՍՊԸ «Բոլշեւիկ»	Թուրքիա	համի եւ տեսքի տարբ.
2	Суп-лапша"	հատ	պոլիէթ. տուփ	65 գր	«Ձուս սեկ»	Վիետնամ	
3	Թեյ «Final»	հատ	թղթյա տուփ	100 գր	Packed by BMSun Tea	Ադրբեջան	
4	Շոկոլադի սալիկ «Անտրակտ»	հատ	թղթյա փաթ.	21 գր	"Россия"	նշված չէ	համի տարբերութ.
5	Կարամել	հատ	պոլիէթ. տուփ	-	նշված չէ	նշված չէ	կլոր թափանցիկ տուփ
6	Թխվածքաբլիթ-4 հատ	հատ	պոլիէթ. տուփ	-	նշված չէ	նշված չէ	
7	Կարամել	հատ	պոլիէթ.	-	նշված չէ	նշված չէ	երկար ձողիկի վրա
8	"МИ-КИ" կարամել	հատ	պոլիէթ.	-	նշված չէ	նշված չէ	

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27»

«Վկա՛, դու քո ասածին հավատո՞ւմ ես»

«Ոչ միայն հավատում եմ, այլեւ վերարտադրում եմ եղածը»

Երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ առաջին ատյանի դատարանում շարունակվեց «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով դատավարությունը: Դատավարության մասնակիցները հարցաքննեցին վկա Նաիրի Բաղալյանին:

Դատական նիստի սկզբում Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Օլեգ Յունուսեւը հանդես եկավ միջնորդությամբ: Նա հայտնեց, որ գործի նյութերից Նաիրի Բաղալյանի ցուցմունքների առնչությամբ բացակայում է 3 թերթ: Բանն այն է, որ Նաիրի Բաղալյանին Վազգեն Սարգսյանի սպանության մասին հարցեր տալու ժամանակ նշված 3 թերթով արձանագրվել են Բաղալյանի ռեակցիան եւ պատասխանը: Այս ամենը պոլիգրաֆ կոչվող սարքով, այլ կերպ ասած՝ ստի դետեկտորով:

Յունուսեւը միջնորդեց, որպեսզի դատախազությունից կամ այլ տեղից պարզվի նշված 3 թերթի տեղը եւ ներկայացվի դատարան: Դատավոր Սամվել Ուզունյանը որոշեց միջնորդությունը քննարկել ավելի ուշ, ուստի դատարանն անցավ Նաիրի Բաղալյանի հարցաքննությանը:

Մեղադրող Հակոբ Մարտիրոսյանի հարցերին ի պատասխան Նաիրի Բաղալյանը նշեց, որ նախաքննական ցուցմունքներից ճշմարտությանը համապատասխանում է նոյեմբերի 4-5-ը թվագրված ցուցմունքը: Նաիրի Բաղալյանը պնդեց նաեւ, որ ի տարբերություն ամբաստանյալ Էդիկ Գրիգորյանի այն վկայության, թե ԱԺ ընդունարանի դռների մոտ Նաիրի Բաղալյանը Գրիգորյանից հարցրել է. «Նաիրին քո հետ չի՞», ինքը հարցրել է, թե Նաիրիից ի՞նչ կա, ինչո՞վ է զբաղվում: Այն հարցին, թե չգիտենալով Նաիրի Հունանյանի ԱԺ տարածքում գտնվելու մասին Նաիրի Բաղալյանն ինչո՞ւ է նման հարց տվել, վկան պնդեց իր ասածը:

Շարունակելով հարցաքննությունը, մեղադրող Մարտիրոսյանը փորձեց վկայից ճշտել, թե ինչու է վերջինս նախաքննական ցուցմունքներից մեկում նշել, որ ԱԺ-ից դուրս գալուց հետո տեսել է Նաիրի Հունանյանին մենակ: Նաիրի Բաղալյանը պատասխանեց, որ նշված ցուցմունքը տալու ժամանակ ինքը ենթարկվել է դաժան ծեծի եւ խնդիր է ունեցել պաշտպանել ինքն իրեն:

Ռազմիկ Մարտիրոսյանի հետ պայմանավորվածության մասին հարցերին ի պատասխան Նաիրի Բաղալյանը նշեց, որ սոցապ նախարարին սպասել է պայմանավորված ժամին եւ, իր իսկ խոսքերով, Մարտիրոսյանի ԱԺ-ում լինել-չլինելու մասին հարցրել է շատերին: Մինչդեռ շատ այլ ցուցմունքներով փաստվել է, որ Ռազմիկ Մարտիրոսյանը գտնվել է Կարմիր նախասրահում:

Անդրադառնալով Նաիրի Բաղալյանի այն ցուցմունքին, որ հոկտեմբերի 27-ի առավոտյան իրեն տեղեկացրել են Արմենպրեսի տնօրեն նշանակվելու մասին, մեղադրող կողմը հետաքրքրվեց, թե ինչու է այս փաստը կարեւորել վկան ցուցմունք տալու ժամանակ: Բաղալյանը բացատրեց, որ այդ հանգամանքով ինքը ցանկացել է ընդգծել, թե չէր կարող մասնակից լինել ահաբեկչությանը, քանի որ կարիերայի առումով առաջընթաց ուներ: Արմենպրեսի տնօրեն նշանակվելու վերաբերյալ ցուցմունք է տվել նաեւ Նաիրի Հունանյանը, այն առումով, որ դեռ խորհրդարանական ընտրությունների ընտրարշավի ժամանակ, Նաիրի Բաղալյանի Նաիրի Հունանյանին ասած խոսքերով, Բաղալյանին խոստացվել էր այդ պաշտոնը: Այդ կապակցությամբ էլ Բաղալյանը զրույցներում ասել է, թե խոստումը չեն կատարում, ձգձգում են:

Բաղալյանը ժխտեց, թե Նաիրի Հունանյանին նման բան է ասել, վերջինիս ասածը որակելով զրպարտություն: Վկան զրպարտություն որակեց նաեւ Ն. Հունանյանի այն խոսքերը, թե ընդունարանն անցնելուց հետո ինքը ձեռքով կանչել է նրան:

Մեղադրողի այն հարցը, թե Արմենպրեսի տնօրեն նշանակվելու հարց անգամ չլինելու պարագայում այդ հանգամանքն ընդգծելով արդյոք փորձ չի՞ արվում հեռանալ «27»-ի դեպքից, Բաղալյանը նպատակային խեղաթյուրում համարեց: Իսկ այն հարցին, թե ստացվող տպավորությամբ ինչո՞ւ են բոլորը զրպարտում Նաիրի Բաղալյանին, վկան պատասխանեց, որ դա պարտավոր է պարզել դատախազությունը:

Նիստն ընդմիջվեց, որից հետո դատարանը բավարարեց Օլեգ Յունուսեւի միջնորդությունը, եւ կողմերին տրվեցին Բաղալյանի ցուցմունքից բացակա 3 էջը:

Բաղալյանը պնդեց իր դատաքննական ցուցմունքները: Այդ կապակցությամբ, ի հակադրություն Բաղալյանի ասածների, ամբաստանյալ Վռամ Գալստյանն էլ իր հերթին պնդեց, որ Նաիրի Բաղալյանին տեսել է Կարմիր նախասրահում, ինչպես եւ ամբաստանյալը նշել է տեղազննության ժամանակ:

Մեղադրող Կորյուն Փիլոյանը հետաքրքրվեց, թե Ն. Բաղալյանը հատկապես ինչո՞ւ է հիշում Ն. Հունանյանին վերջին անգամ սեպտեմբերի 30-ին տեսնելու հանգամանքը, վկան անորոշ պարզաբանեց, որ այդ օրը կրկին չորեքշաբթի էր: Իսկ թե վկան ինչով կարող է բացատրել Ն. Հունանյանի կարմիր թղթապանակն իրեն տալը, եւ ոչ, ասենք, Վռամ Գալստյանին կամ Կարեն Հունանյանին, Ն. Բաղալյանը հարցը վերահասցեավորեց Նաիրի Հունանյանին:

Օլեգ Յունուսեւի հարցերին պատասխանելիս Նաիրի Բաղալյանը նշեց, որ Վահան Շիրխանյանի հետ ԱԺ-ում հանդիպելու համար չի պայմանավորվել, բայց մտածել է, որ նրան այնտեղ կտեսնի: Բաղալյանը հայտնեց նաեւ, որ Հունանյանի թղթապանակն իրեն տալուց մի քանի վայրկյան անց, ինչ-որ ձայն լսելով տեսել է ինքնաձիգը: Բայց այդ ձայնն ավելի մեղմ էր, քան ինքնաձիգի ապահովիչը հանելու կամ լիցքավորելու դեպքում է: Վկան ժխտեց, որ հնարավոր է տեսած լիներ թղթապանակը տալու եւ ինքնաձիգը տեսնելու հանգամանքների միջեւ մի քանի վայրկյանի ընթացքում, թե ինչպես է Հունանյանը հասցրել հանել դանակը, կտրել զենքի կապերը:

Նաիրի Բաղալյանը ժխտեց նաեւ, թե դեպքից առաջ Ալեքսան Հարությունյանը զանգահարել է իրեն եւ ասել, որ տեղեկություններ տա Նաիրի Հունանյանին: Ժխտեց նաեւ Նաիրի Հունանյանի այն ցուցմունքը, համաձայն որի չհասած Կարմիր նախասրահի աստիճաններին Նաիրի Բաղալյանը Նաիրի Հունանյանին հիշեցրել է, որ չսպանելու դեպքում ոչ մի օգնություն չի հետեւի: Եվ քանի որ, ըստ Նաիրի Հունանյանի, Ալեքսան Հարությունյանի հետ նախօրոք եղել է խոսակցություն Վազգեն Սարգսյանի եւ Կարեն Դեմիրճյանի սպանության մասին, Հունանյանը հասկացել է, որ խոսքը հենց նրանց է վերաբերում:

Արդեն Աշոտ Սարգսյանի հարցերին պատասխանելիս Բաղալյանը հայտնեց, որ 1991-94 թթ. եղել է ՀՅԴ անդամ, 1999 թ. մարտից՝ ՀՀԿ: Եվ չնայած Ն. Հունանյանի հետ աշխատել է մամուլի կենտրոնում, բայց Հունանյանների քեռուն չի տեսել: Այնուհետեւ վկան ավելացրեց նաեւ, որ ԱԺ-ում հանդիպելը Ռազմիկ Մարտիրոսյանի նախաձեռնությունն էր: Այն հարցին, թե Վազգեն Սարգսյանի հետ լավ հարաբերություններ ունենալու դեպքում Նաիրի Բաղալյանն ինչո՞ւ է իր նշանակման մասին փորձել տեղեկանալ Ռազմիկ Մարտիրոսյանի միջոցով, վկան հայտնեց, որ անհարմար է զգացել անձամբ ճշտել այդ հարցը:

Այլ ցուցմունքների հետ հակասություն առաջացրին նաեւ վկայի այն ասածները, որոնք վերաբերում են Նաիրի Բաղալյանի եւ Կարեն Դեմիրճյանի միջեւ, ըստ Բաղալյանի, տեղի ունեցած զրույցին: Իսկ թե Արմենպրեսի տնօրեն նշանակվելու մասին Նաիրի Հունանյանին հանդիպելիս ինչո՞ւ ոչինչ չի հայտնել, վկան նշեց, որ աշխատել է այդ մասին առանց հրաման լինելու ուղղակի չխոսել: Աշոտ Սարգսյանն այս ամենի համատեքստում ընդգծեց այն հանգամանքը, որ ԱԺ-ում հանդիպելով ոչ Նաիրի Հունանյանը, ոչ Նաիրի Բաղալյանը իրար չեն հարցրել խորհրդարանում լինելու պատճառը: Բաղալյանն իր չհարցնելը բացատրեց նրանով, որ Հունանյանը հաճախակի էր լինում ԱԺ-ում:

Աշոտ Սարգսյանի այն հարցին, թե վկան իր ասածներին հավատո՞ւմ է, Բաղալյանը հաստատեց, որ վերարտադրում է եղածը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՐՑԱԽՅԱՆ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Իմ կուսակցությունը իմ երկիրն է

Կարո Քահքեջյանի նահատակության 10-ամյակի առիթով

Երբ 1975 թ-ին քաղաքական պատերազմը պայթեց սփյուռքի «մայրաքաղաք» Բեյրութում, հայկական թաղամասերի պաշտպանությանը մասնակցեցին նաեւ Մերձավոր Արեւելքի երկրներից՝ նույնիսկ հեռավոր ԱՄՆ-ից քաջարի հայորդիներ: Հերոսական Մուսի ինքնապաշտպանության մարտերի մասնակից, Հայոց ցեղասպանության վերապրող ծնողները եղեռնից հետո հանգրվանել էին Հալեպում: 1962 թ-ին ծնվեց նրանց որդին՝ ապագա ազատամարտիկ Կարո Քահքեջյանը,

ում վիճակված էր նահատակվել Արցախի ազատագրական մարտերում՝ 1993 թ-ին: Կարոն, ինչպես Կիլիկիայից ու Արեւմտահայաստանից տարագրված բյուրավոր հայ երիտասարդներ ու նրանց սերունդները, դաստիարակվել էին անսահման հայրենասիրությամբ ու «երկիր» վերադառնալու երազով, պայքարի ոգով: Մարտական մկրտությունը Կարոն ստացավ Բեյրութում, երկարամյա քաղաքացիական պատերազմի տարիներին: 1988-ին՝ Հայաստանի երկրաշարժի ողբերգական օրերին, իր նշանածի հետ եկավ հայրենիք: Շուտով հայտնի դարձավ, որ Կարո Քահքեջյանը վճռել է մնալ հայրենիքում, սփյուռքահայ հայրենասերի լուման ներդնել հայոց նոր Ավարայրի պայքարում, որն ավարտվեց հաղթանակով: Սակայն Կարոն հերոսի մահով ընկավ զենքը ձեռքին՝ հավերժ մնալով հայրենի հողում, հայացքը Արարատին՝ ննջելով եռաբլուրի մյուս «ամերիկահայ-բեյրութահայ» Մոնթե Մելքոնյանի կողքին:

Այսօր, երբ արդեն Հայաստանի Հանրապետությունն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը կայացել են, դժբախտաբար նահանջ է ապրում հանուն հայրենիքի ու հայ ժողովրդի ապրելու եւ պայքարելու գաղափարական նվիրվածությունը: Նախկին ազատամարտիկներից ոմանք այժմ դարձել են քրեական աշխարհի դեմքեր, որոնց գործունեության պատճառով հայրենիքը անընդհատ դատարկվում է իր արժանի զավակներից: Կարո Քահքեջյանի եւ արցախյան պայքարում նահատակված հերոսների արյունը, որ խառնվել էր սփյուռքահայ նորագույն ազգային ազատագրական պայքարի նահատակների արյան հետ՝ հանուն ազատ-անկախ, բարգավաճ Հայաստանի ստեղծման, սրբության, ինքնագիտակցության է հրավիրում նրանց, ում ձեռքերի մեջ է այժմ գտնվում հայ ժողովրդի ճակատագիրը

«Իմ կուսակցությունը իմ երկիրն է», կտակեց Կարոն: Դա սուրբ կտակ է:

ՏԱՐՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ
Բեյրութ-Երեւան

Առատ ցորենը դեռեւս էժան հաց չէ

Նախորդ տարվա հացահատիկի առատությունը ԼՂՀ-ում երեւի կրկնվի նաեւ այս տարի: Համենայն դեպս, այս ակնկալիքն ունեն արցախցի հացագործները: Դրա մի իրատեսական հիմքն այն է, որ ընթացիկ տարում հնձվող հացահատիկի միջին բերքատվությունը 3 ցենտներով ավելի է: Իսկ ընդհանուր առմամբ՝ 2003 թ. կատարվել է 41 հազար հեկտար ցանք, որը 10 հազար հեկտարով ավելի է անցյալ տարվանից:

2002 թ. բերքահավաքի առատությունը, խոստովանենք, բոլորովին էլ սպասված արդյունքը չունեցավ հանրապետության մասնավոր հացարտադրողների համար, որովհետեւ հավաքված ցորենի իրացումը լուրջ խնդիր էր դարձել նրանց համար: «Ալրաղաց» ՊՓԲԸ-ն հիմնականում գնեց խոշոր հողատերերի ցորենը, այն էլ՝ նրանց համար ձեռնտու գներով, իսկ մենատնտես գյուղացիները ստիպված եղան իրենց ցորենն ավելի էժան վաճառել: Որպեսզի հասարակ գյուղացին չտուժի, այս տարի ԼՂՀ կառավարությունը 300 հազար դոլարին համարժեք դրամ վարկ է տրամադրել «Ալրաղաց» ձեռնարկությանը՝ առաջնահերթության կարգով մասնավոր գյուղացիներից բերքը երկուստեք ձեռնտու գներով առնելու համար: Ձեռնարկության տնօրեն Վլադիմիր Պողոսյանի խոսքերով, փոխընդունելի գինը կիլոգրամը 80 դրամն է: Նրա տեղեկատվությամբ, այսօրվա դրությամբ իրենք արդեն գնել են 1600 տոննա ցորեն: Ցորենի իրացման խնդիրը դյուրացնելու համար, նշեց Վլ. Պողոսյանը, անհրաժեշտ է, որ գյուղացին վաճառվող հացահատիկի հետ ներկայացնի նաեւ համապատասխան փաստաթուղթ համայնքից: Ընդ որում, նա շատ կարեւոր համարեց հանձնվող ցորենը մաքրված վիճակում հանձնելը: Հաջորդ տարի նախատեսվում է «Ալրաղաց» կոմբինատում տեղադրել հատիկամաքրիչ մեքենա: Ի դեպ, այս ձեռնարկությունը գործունեության ծավալման ու ապահովման հեռանկարներ ունի՝ կապված սեփականաշնորհման հետ: Վերջերս ԼՂՀ կառավարության որոշմամբ «Ալրաղաց» ՊՓԲԸ-ն սեփականաշնորհվել եւ տրվել է «Ստեփանակերտի հացի գործարան» ընկերությանը:

Ինչպես լրագրողներին տեղեկացրեց ընկերության ղեկավար Աբո Պողիկյանը, բարեբախտություն կարելի է համարել, որ այս գործը նախաձեռնողները բարեբեր մարդիկ են եւ իրենց գործունեությամբ լայնորեն հայտնի են ոչ միայն ԱՄՆ-ում, որտեղ ապրում են: Ա. Պողիկյանի բնութագրմամբ, ընկերությունն, անշուշտ, շահույթ կհետապնդի, սակայն այդ շահույթը նպատակաուղղվելու է առկա ծախսերի փոխհատուցմանը: Մասնավորապես, նրա խոսքերով, պետք է աստիճանաբար ընդարձակվեն ընկերության գործունեության ծավալները: Առաջին հերթին, իրենք եւս պետք է զբաղվեն հացագործությամբ, որպեսզի կարողանան պահել հացի նորմալ ու մատչելի գները: Եթե անգամ ալյուրի միջազգային գինը թանկացվի, ապա ընկերությունը կձգտի պահպանել Արցախում մինչ այդ գործող գները, հավաստիացրեց նա:

Հացի գործարանի տնօրեն Գրիշա Հայրապետյանն ավելացրեց, որ իրենք անհրաժեշտության դեպքում կօգնեն հաց թխող արտադրամասերին՝ էժան ալյուր ձեռք բերելու, որպեսզի Ստեփանակերտում վաճառվող հացը գործնականում չթանկանա:

Ընդհանրապես, «Ալրաղաց» ձեռնարկությունն ի վիճակի է տարվա կտրվածքով գնել մինչեւ 12 հազար տոննա հացահատիկ, ու եթե ձեռնարկությունն իրոք կարողանա պահպանել 80 դրամի վճարագինը, ապա գյուղացին անպայման կշահի: Առայժմ հացագործների հիմնական խնդիրը բերքը անկորուստ հավաքելն է: Այս տարի կարկուտից ու հեղեղներից փչացել է 410.6 հեկտար հացահատիկի դաշտ՝ 56.6 մլն դրամ վնասի ընդհանուր արժեքով:

Պակաս կարեւոր չէ նաեւ արտերը հնարավոր հրդեհներից պաշտպանելը: ԼՂՀ արտակարգ իրավիճակների վարչության հասարակայնության հետ կապերի ծառայության տվյալներով, վերջին երկու շաբաթում հանրապետության տարածքում արձանագրվել է հրդեհի բռնկման 25 դեպք, որոնք անմիջապես մարվել են: Ամենամեծ վնասը հասցվել է Քաշաթաղի շրջանին, որտեղ վառվել է 133 հեկտար ցորենի եւ 7 հեկտար գարու արտ:

Հուլիսի սկզբներին սկսված հացահատիկի բերքահավաքը արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով օպերատիվ շտաբներ են ստեղծվել շրջաններում: Իսկ հանրապետության մասշտաբով այդ աշխատանքներն իրականացնում է գյուղատնտեսության նախարարությունը՝ նախարար Բ. Բախշյանի գլխավորությամբ:

Որ ցորենի առատությունը դեռեւս հացի էժանության գրավական չէ, Արցախում համոզվել են «Բերք-2002-ի» օրինակով: Խնդիրը, տվյալ դեպքում, հացի թանկացումը կանխարգելելն է, ինչին էլ նպատակաուղղված են թե՛ կառավարության եւ թե՛ հացագործների ջանքերը:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Գերիշխողների եւ մենատերերի պակաս չունենք

Հայաստանը դարձել է արհեստական մենաշնորհների երկիր: ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի 2002-ի գործունեության հաշվետվությունում նշված են կենտրոնացվածության աստիճանները ապրանքային տարբեր շուկաներում: Ուսումնասիրված 28 ապրանքային շուկաներից 16-ում առկա է կենտրոնացվածության բարձր աստիճան: Այսինքն, երբ այս կամ այն շուկայի 70-100 տոկոսը պատկանում է 1-3 խոշոր տնտեսվարող սուբյեկտի:

Բացի հեռահաղորդակցության ոլորտից, 100 տոկոսանոց մենաշնորհ գոյություն ունի հանքային ջրերի արդյունահանման շուկայում: «Բջնի», «Դիլիջան», «Հանքավան», «Լոռի», «Արզնի», «Արարատ», «Ջերմուկ» հանքային ջրերը շշալցնողները գնում են «Աղամանդ-կ» ընկերությունից: Ընդ որում, որեւէ բացատրություն, թե ինչո՞ւ է Հայաստանի հանքային ջրերի բոլոր աղբյուրներն առանց մրցույթի, առանց շահույթի չափ նշելու հանձնվել այս ընկերությանը, հնարավոր չեղավ ստանալ ընդհուպ երկրի ամենաբարձր ղեկավարությունից: Բնական է, որ այս ընկերությունը պատահական չի ընտրվել եւ այնտեղ չեն կարող չլինել բարձրաստիճան պաշտոնյաներ կամ նրանց հովանավորներ:

Կերակրի աղի շուկան գրեթե 100 տոկոսով պատկանում է Ավանի աղի կոմբինատին: Դա գուցե ինչ-որ տեղ օբյեկտիվորեն է ստեղծվել, քանի որ մեր աղի պաշարները բավարար են ոչ միայն ներքին շուկան բավարարելու, այլեւ արտահանելու համար:

Էթիլային սպիրտի եւ շաքարավազի խիստ կենտրոնացված շուկա ունենալու համար «պարտական» ենք «Աստղացոլք» ՍՊԸ-ին: Առաջին դեպքում շուկայի 76,4 տոկոսը, երկրորդ դեպքում մոտ 80 տոկոսը զբաղեցնում է այս ընկերության ներկրած ապրանքը: Ի դեպ, «Աստղացոլքը» մեծ մասնակցություն ունի նաեւ մի շարք այլ՝ ցորենի (40 տոկոս), կենդանական յուղի (23 տոկոս), ինչպես նաեւ սուրճի եւ դեղորայքի շուկաներում:

Գարեջրի, կոնյակի, փրփրուն գինիների եւ շամպայնի շուկաները նույնպես խիստ կենտրոնացված են:

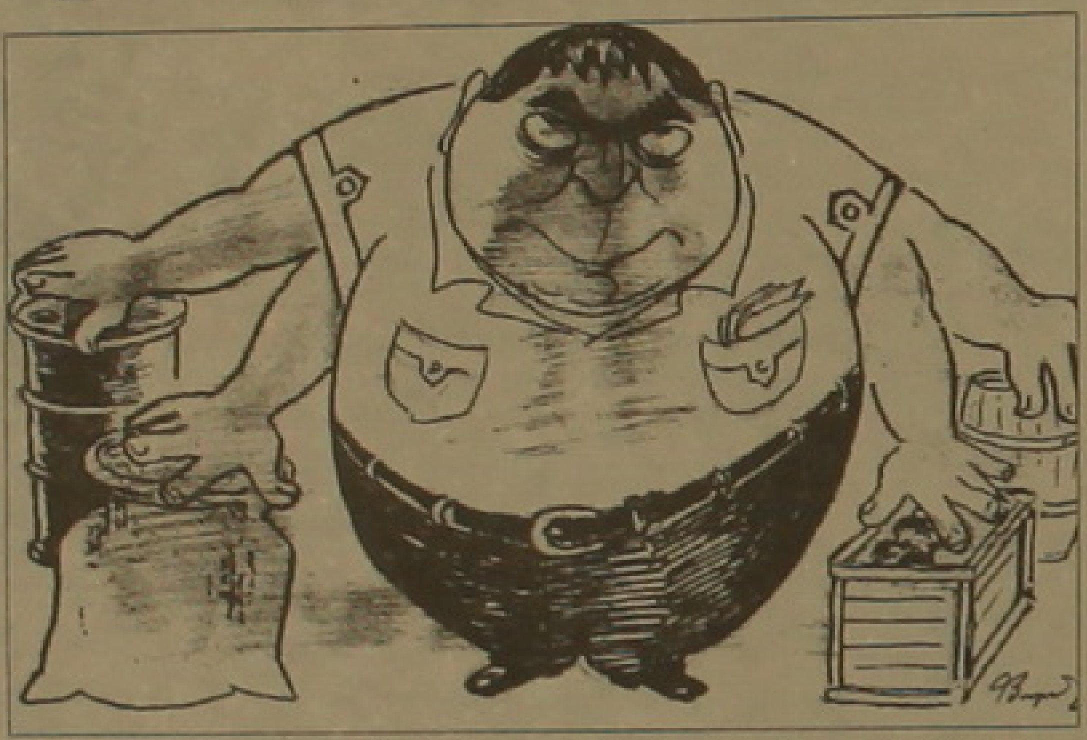

Գարեջրի շուկայում գրեթե 100 տոկոսով ներկայացված են Աբովյանի գարեջրի գործարանը (մոտ 72 տոկոս) եւ Երեւանի գարեջրի գործարանը: Փրփրուն գինիների եւ շամպայնի արտադրությամբ գերիշխող դիրք ունի Երեւանի շամպայն գինիների գործարանը (81 տոկոս): Հիմնական կոնյակ արտադրողը Երեւանի կոնյակի գործարանն է, որը զբաղեցնում է շուկայի 66 տոկոսը: Իսկ հաջորդ 4 արտադրողները միասին զբաղեցնում են շուկայի 29 տոկոսը: Հիմնական պաղպաղակ արտադրողները երեքն են՝ «Թամարան», «Շանթը» եւ «Աշտարակ-կաթը», որոնք զբաղեցնում են շուկայի 85 տոկոսը:

Ինչպես այս, այնպես էլ ցեմենտի եւ գազի շուկաներում բարձր կենտրոնացվածությունը պայմանավորված է խոշոր արտադրողների առկայությամբ, որոնց մեծ մասի ձեռնարկությունները ստեղծվել են տարիներ առաջ: Այսինքն՝ այստեղ գոյություն ունի նաեւ օբյեկտիվ պատճառ: Նույնը չես ասի էթիլային սպիրտի եւ շաքարավազի ներկրման շուկաների մասին: Անգամ հանձնաժողովն է իր վերլուծության մեջ որոշակի ակնարկ արել, նշելով, որ պետք է դիտարկվի 2003 թ.-ին շաքարավազի ներկրման ոլորտում գերիշխող դիրք ունեցող «Աստղացոլքի» վարքագիծը: Մեզ չհաջողվեց պարզել՝ նման դիտարկում արվե՞լ է, քանի որ հանձնաժողովի լրատվական ծառայության պատասխանատուին հնարավոր չեղավ գտնել իր աշխատանքային վայրում:

Քարերի շուկայում իրավիճակը նման է հանքային ջրերի արդյունահանման ոլորտին: Այստեղ եւս առանց որեւէ լուրջ հիմնավորման եւ մրցույթի Հայաստանի քարհանքերի շահագործումը տրվել է 1-2 ընկերությունների: Մարմարի շուկայի 99 տոկոսը պատկանում է «Ալմաքար» ՍՊԸ-ին, բազալտի շուկայի 61 տոկոսը՝ «Հագրավարդ» ընկերությանը, իսկ գրանիտի շուկայում «Փարվանա գրանիտն» ունի ամենամեծ բաժինը՝ 34,6 տոկոս: Կենտրոնացվածությունը վերջին դեպքում 80 տոկոս է, բազալտի դեպքում՝ 82:

Հարկ ենք համարում նշել նաեւ, որ բացի բարձր կենտրոնացվածություն ունեցող 16 շուկաներից, եւս 9-ն ունեն միջին եւ ընդամենը 3-ը՝ ցածր կենտրոնացվածություն: Ինչի՞ մասին է սա խոսում եւ ի՞նչ է ձեռնարկվում այս ոլորտներում ազատ մրցակցության ապահովման համար:

Կարծիք կա, որ ներկրման ոլորտում բարձր կենտրոնացվածությունը պայմանավորված է Հայաստանի փոքր եւ սահմանափակ շուկայով եւ մեկ-երկու ընկերություններ կարողանում են բավարարել ամբողջ պահանջարկը: Սակայն անհասկանալի է մնում հատկապես առաջին անհրաժեշտության ապրանքների խիստ կենտրոնացվածությունը: Պարզ է, որ այս դեպքում գործ ունենք բարձր եւ արագ շահութաբերություն ապահովող բիզնեսի հետ: Տրամաբանական է, որ այստեղ տնտեսվարողները, այսինքն՝ այս բիզնեսով զբաղվել ցանկացողները շատ կլինեն: Իսկ եթե քիչ են, նշանակում է, որ խոշորները նրանց չեն թույլատրում, ինչպես իրենք են ասում, «խփել» իրենց գործին: Թե ի՞նչ մեթոդներով, դա այլ հարց է:

Իսկ հանձնաժողո՞վը: Ի՞նչ է անում տնտեսական մրցակցությունը պաշտպանելուն կոչված այս կառույցը: Ըստ էության, որդեգրել է ստեղծված վիճակն արձանագրելու դեր: Պատահում է, որ նրան չեն թույլատրում անգամ դա կատարել: Օրինակ, ո՞վ կհավատա հանձնաժողովի այն եզրակացությանը, որ բենզինի կամ դիզելային վառելիքի շուկաներն ընդամենը միջին կենտրոնացվածություն ունեն:

Հանձնաժողովն իր գոյությունը հիշեցնում է, երբ արտառոց իրավիճակ է ստեղծվում: Օրինակ, երբ Երեւանի տրանսպորտային սպասարկումն իրականացնող երթուղային տաքսիների մեծ մասը ձմռանը մի քանի օր դուրս չեկավ երթուղիներ կամ երբ հացահատիկի գները կտրուկ բարձրացան: Սակայն դա էլ անմիջապես մոռացվում է, քանի որ հայտարարելով արձանագրված փաստերի վերաբերյալ ուսումնասիրություններ սկսելու մասին, այլեւս երբեք չեն հայտնում դրանց արդյունքները: Երբեք չենք կասկածել հանձնաժողովի նախկին նախագահ Սամվել Ստեփանյանի անկեղծությանը եւ հուսով ենք, որ նոր նախագահ Ֆելիքս Փիրումյանը նույնպես ցանկանում է կոնկրետ արդյունքների հասնել:

Սակայն փաստ է, որ դրանք դեռեւս չկան, ինչի պատճառը, ինչպես նախկինում ենք գրել, քաղաքական կամքի բացակայությունն է երկրի ղեկավարության մեջ: Իսկ քանի դեռ կացությունն այս առումով անփոփոխ է, Հայաստանը կշարունակվի գալարվել մենատերերի եւ գերիշխողների ճիրաններում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Էներգետիկայի զարգացման հեռանկարները Հայաստանում՝ բնապահպանական հիմնախնդիրների համալիր լուծման ճանապարհին

Էներգետիկայի հիմնախնդիրներն այսօր մտահոգում են ողջ մարդկությանը: Եթե չհայտնաբերվեն խելամիտ լուծումներ, որտեղ հաշվի կառնվեն նաեւ բնապահպանական խնդիրները, ապա աշխարհը մոտ ապագայում կհայտնվի նոր էներգետիկ եւ էկոլոգիական ճգնաժամի մեջ: Մինչդեռ այս հիմնախնդիրներն արդեն ծառացել են էներգետիկ պաշարներով աղքատ Հայաստանի Հանրապետության առջեւ: Այդ տեսանկյունից փորձենք գնահատել մեր հանրապետության սուղ հնարավորությունները, որը թույլ կտա լուրջ եզրակացությունների հանգել:

Ջերմային էներգետիկա: Այս էներգետիկան մեծ տեսակարար կշիռ ունի մեր հանրապետությունում եւ հետագայում էլ լինելու է հիմնական էներգամատակարարման աղբյուրը: Այնուամենայնիվ, այս էներգետիկան արդեն լուրջ բնապահպանական խնդիրներ է առաջացնում կապված մթնոլորտ նետված գազերի հետ: Բացի այդ, գազի մատակարարումները, կախված քաղաքական իրավիճակներից, կարող են հաճախակի խաթարվել: Չի բացառվում, որ համընդհանուր էներգետիկ ճգնաժամում վերջինիս գներն անշեղորեն բարձրանան:

Ատոմային էներգետիկա: Ինչպես հայտնի է, մարդկությունն այս էներգետիկայի հետ է կապում իր ճակատագիրը մոտ ապագայում: Հատկապես նոր ռեակտորների գործարկումը թույլ է տալիս զգալի բարձրացնել ատոմակայանների օ.գ.գ.-ն եւ օգտագործել արդեն ցածր պարունակություն ունեցող ատոմային վառելանյութ: Ինչպես հայտնի է, ատոմային էներգետիկան անվտանգ շահագործման պայմաններում էկոլոգիապես ավելի անվտանգ է, քան ջերմաէլեկտրակայանները: Հայաստանում այս էներգետիկան նույնպես ունի տեսակարար մեծ կշիռ: Սակայն Հայաստանի ատոմակայանը չափազանց հին է եւ մոտակա տասնամյակում պետք է դադարեցնի իր գործունեությունը: Հայաստանի Հանրապետությունը հազիվ թե հնարավորություն ունենա նոր ատոմակայան կառուցելու: Բացի այդ, փոքր տարածք ունեցող հանրապետության համար ատոմակայանի վթարը ճակատագրական կլինի ազգաբնակչության համար:

Հիդրոէներգետիկա: Այս էներգետիկան հիմնականում էժան է եւ էկոլոգիապես անվտանգ: Սակայն ջրային պաշարներով աղքատ Հայաստանի համար այս էներգետիկայի զարգացման համար հնարավորությունները խիստ սահմանափակ են: Եղած հնարավորությունները հիմնականում օգտագործված են, սակայն Սեւանա լճի բնապահպանական հիմնախնդրի սրման պայմաններում այս էներգետիկայի հնարավորությունները չափազանց փոքրացել են: Որոշակի հեռանկարներ են ստեղծվում կապված փոքր ջրամբարների կառուցման հետ: Այն հնարավորություն կտա մոտ ապագայում զգալի քանակության քաղցրահամ ջուր կուտակել, ինչպես գյուղատնտեսական դաշտերի ոռոգման, այնպես էլ կենցաղային կարիքների համար: Դա թույլ կտա կարգավորել հողերի ջրային ռեժիմները, խուսափել հաճախակի կրկնվող երաշտներից եւ ապահովել կայուն բերք: Սակայն այս ջրամբարների կառուցումը զուտ միայն նշված նպատակների համար տնտեսապես քիչ արդյունավետ է եւ ներդրումների համար ոչ գրավիչ: Ավանդական եղանակներով ջրամբարների ջուրը էներգետիկ նպատակներով օգտագործելը ոչ մի լավատեսություն չի ներշնչում: Փոքր էներգիաների տեղափոխումը ցածր լարման գծերով կբերի վերջինիս հսկայական էներգետիկ կորուստների, իսկ բարձրավոլտ գծերի, ինչպես նաեւ բարձրացնող եւ իջեցնող ենթակայանների կառուցումը չափազանց կբարձրացնի էներգիայի արժեքը, որը տնտեսապես ձեռնտու չէ: Այս պարագայում միակ ելքը էլեկտրական էներգիայի փոխարկումն է այլ էներգիայի աղբյուրների, մասնավորապես քիմիական էներգիայի: Էլեկտրական էներգիայի միջոցով ջրի ճեղքման, ջրածնի եւ թթվածնի արտադրության միջոցով հիմք կդրվի Հայաստանում սեփական էներգետիկ պաշարների ստեղծման: Այս երկու գազերի կուտակման ճանապարհով ստեղծված էներգիան ունի մի շարք կիրառություններ: Առաջինը կարող է օգտագործվել գյուղական վայրերում կենցաղային նպատակներով, բնակարանների եւ ջերմոցների տաքացման համար: Դա թույլ կտա դադարեցնել Հայաստանի անտառների հատման եւ փայտանյութը որպես վառելանյութ օգտագործելու արատավոր երեւույթը: Կնվազի մթնոլորտ նետվող գազերի քանակը, կուտակված գոմաղբը ոչ թե կայրվի, այլ կօգտագործվի որպես արժեքավոր պարարտանյութ: Երկրորդ՝ այս էներգիայի միջոցով հնարավոր է ջրամբարից ջուր մղել դեպի ոռոգվող տարածքներ, քանի որ էներգիան հիմնականում ստացվում է ցուրտ շրջանում, իսկ դաշտերին ջուրը տրվում է տաք շրջանում:

Երրորդ՝ այն հնարավոր է օգտագործել որպես ավտոմոբիլային տրանսպորտի համար էկոլոգիապես մաքուր վառելանյութ: Այս գաղափարը հազիվ թե համարվի ֆանտազիա, քանի որ մի քանի տարի հետո զանգվածային թողարկման կդրվեն առաջին ջրածնային ավտոմոբիլները:

Այս պայմաններում անհրաժեշտություն է առաջանում գնահատելու այս էներգիայի աղբյուրները: Հայտնի է, որ Հայաստանում ստեղծված ջրային հոսքը տարեկան կազմում է մոտ 7 միլիարդ խորանարդ մետր կամ տարեկան միջին ելքը կազմում է 222 մ խ/վ: Մոտավոր էներգիան, եթե ընդունենք, որ միջին բարձրությունները կազմում են 500 մ, կկազմի 1.09 միլիոն կվտ կամ 9,5 միլիարդ կվտ. ժամ մեկ տարում: Այս էներգիան, եթե վերլուծելու լինենք փողային արժեքներով, ելնելով 1 կվտ 25 դրամ հաշվարկից, կստանանք մոտավորապես 402 միլիոն դոլար տարեկան: Բնականաբար, եթե այս էներգիայի նույնիսկ 10 տոկոսն օգտագործվի, ապա կապահովվի Հայաստանի բնակչության պահանջները:

Ջրածնաթթվածնային էներգիայի օգտագործման ճանապարհին, իհարկե, մեծագույն դժվարությունը, այսպես կոչված, ջերմային գեներատորների կատարելագործումն է, ինչպես նաեւ մեծ ճնշման թեթեւ բալոնների արտադրությունը: Այս բնագավառում մեծ հաջողությունների են հասել աշխարհի մի շարք երկրներ, եւ մենք կարծում ենք, որ այս խնդրով պետք է զբաղվեին նաեւ հայ գիտնականները: Այս համակարգը թույլ է տալիս նշված երկու գազերի դանդաղ քիմիական ռեակցիայի արդյունքում ստանալ էլեկտրական էներգիա, ապահովելով չափազանց բարձր օ.գ.գ:

Անհրաժեշտ ենք համարում նշել, որ նույնատիպ արդյունքների կարելի է հասնել՝ օգտագործելով արեգակնային կամ քամու էներգիան քիմիական էներգիայի փոխակերպելու ճանապարհը: Հանրապետության գյուղատնտեսության համար ոչ պիտանի հողերի վրա հիմնելով արեգակնային եւ քամու կայաններ, կարելի է ստանալ էլեկտրաէներգիա, իսկ վերջինս փոխարկել քիմիական էներգիայի: Եթե նկատի ունենանք, որ 1 քառ. մ ստացվում է 0,2 կվտ էներգիա, ապա 1 հա կստացվի 2000 կվտ էներգիա, կամ 1 օրում 20000 կվտ ժամ էլեկտրաէներգիա:

Այսպիսով, ցուրտ շրջանում հիդրոէներգիայի օգտագործման եւ տաք շրջանում արեգակնային էներգիայի ստացման ճանապարհով Հայաստանը կարող է լիովին լուծել իր էներգետիկ խնդիրները, միաժամանակ ապահովելով բնական միջավայրի էկոլոգիական հավասարակշռությունը:

Կարծում ենք, որ այս հոդվածը կարժանանա այնպիսի ուշադրության, ինչին մեր օրերում արժանանում են, ասենք, շոու բիզնեսը կամ քաղաքականությունը:

ՍԱՄՎԵԼ ՍԱՀԱԿՅԱՆ
տեխն. գիտ. դոկտոր

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Ռուսաստանում օլիգարխներին ակնհայտորեն չեն սիրում

Վկայում են հասարակական կարծիքի հարցումները

Մինչ Ռուսաստանում չեն դադարում խոշորագույն նավթարդյունահանման ընկերության՝ «Յուկոսի» դեմ երկրի դատախազության հարուցած 7 քրեական գործերի առնչությամբ մեկնաբանություններն ու արձագանքները, Պետդումայի հաշվիչ պալատը «Յուկոսի» դուստր ձեռնարկություններում՝ Արեւելյան Նավթային ընկերությունում եւ Տոմսկի նավթաքիմիական կոմբինատում իր անցկացրած ստուգումների արդյունքներն է ուղարկել գլխավոր դատախազություն: Դա նշանակում է, որ խիստ հավանական է այս ընկերությանն առնչվող 8-րդ քրեական գործի հարուցումը:

Ռուսական լրատվամիջոցների դիրքորոշումը մնում է նույնը: Նրանք առաջվա պես բացասաբար են վերաբերվում իշխանությունների գործողություններին եւ չեն թաքցնում համակրանքը «Յուկոսի» եւ նրա ղեկավար Միխայիլ Խոդորկովսկու նկատմամբ: Մինչդեռ հասարակական կարծիքի հարցման արդյունքները բոլորովին այլ պատկեր են ցույց տալիս, ինչը վկայում է, որ Ռուսաստանի բնակչության ընդհանրական տեսակետներն ու ԶԼՄ-ների դիրքորոշումը տրամագծորեն հակառակ են:

«Վեդոմոստի» թերթի պատվերով «Ռոմիր-մոնիտորինգ» ընկերության հարցումն առնչվում էր խոշոր բիզնեսի նկատմամբ բնակչության վերաբերմունքին:

Համաձայն հարցման, բնակչության 77 տոկոսը բացասաբար է գնահատում օլիգարխների դերը վերջին 10 տարիների ընթացքում: Նույն 77 տոկոսն էլ այն կարծիքի է, որ սեփականաշնորհման արդյունքները ենթակա են վերանայման: Ընդ որում, նման կարծիք են արտահայտել գործարարների 77 տոկոսը, բարձրագույն կրթությամբ մասնագետների 87 տոկոսը, 18-24 տարեկան երիտասարդների 63 տոկոսը:

Հարցվածների 57 տոկոսը դեմ չէ պետության կողմից խոշոր գործարարների նկատմամբ քրեական հետապնդումներին, իսկ 31 տոկոսը դա հնարավոր է համարում ծայրահեղ դեպքերում: Ռուսաստանցիների 88, ինչպես նաեւ գործարարների 72 տոկոսը համոզված է, որ բոլոր խոշոր կարողությունները կուտակվել են ապօրինաբար: Հավանաբար այդ պատճառով հարցվածների 15 տոկոսը ուրախություն է արտահայտել «Յուկոսի» բաժնետերերից եւ Խոդորկովսկու մերձավորներից Պլատոն Լեբեդեւի ձերբակալման առնչությամբ: 38 տոկոսն անտարբեր է եղել, եւս այդքանն էլ ընդհանրապես տեղյակ չէ «օլիգարխներ-ուժայիններ» հակամարտության մասին: Լեբեդեւի ձերբակալմամբ առավել ուրախ են Հեռավոր Արեւելքում (28 տոկոս), ապա՝ Սիբիրում (26 տոկոս):

Ամփոփելով վերոնշյալը կարելի է ասել, որ օլիգարխներին ակնհայտորեն չեն սիրում Ռուսաստանում: Ճիշտ է, հեղափոխական եւ ունեզրկման կոչեր չեն հնչում, բայց խոշոր գործարարներին համարում են ուրիշ տեսակի եւ էության մարդիկ, իսկ վերաբերմունքն էլ համապատասխանաբար նույնն է՝ անտարբերություն եւ ատելություն: Դա նշանակում է, որ խոշոր բիզնեսն անհուսալիորեն կտրված է ժողովրդից, եւ վերջինիս լուռ համաձայնությամբ պետությունը կարող է իր շահերին համապատասխանող քայլեր ձեռնարկել օլիգարխների դեմ: Այս դեպքում նրանց ֆինանսական հնարավորությունները բավարար չեն լինի սեփական շահերի պաշտպանության համար:

Ա. Մ.

Վաշինգտոնում Աբդուլլահ Գյուլին լուրջ փորձություն է սպասում

Պաշտոնական այցով Վաշինգտոնում գտնվող Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլն այսօր հանդիպելու է ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելին, փոխնախագահ Դիք Չեյնիին, նախագահ Ջորջ Բուշի ազգային անվտանգության գծով խորհրդական Կոնդոլիզա Ռայսին, ինչպես նաեւ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդին:

Հուլիսի 23-ի առավոտյան թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, անդրադառնալով Գյուլի այցին, նշեց, որ նրա հետ Ռամսֆելդի հանդիպումն ամերիկյան կողմն է պահանջել: ԱՄՆ-ում Գյուլը միաժամանակ հանդիպումներ կունենա Կոնգրեսի անդամների, թուրք-ամերիկյան միությունների եւ հրեական լոբբիի ներկայացուցիչների հետ:

Գյուլը հանդիպումներում ԱՄՆ-ի ղեկավարների հետ պետք է քննարկի թուրք-ամերիկյան հարաբերություններին, Բալկաններին, Իրաքի քրդերին եւ Անդրկովկասին առնչվող խնդիրներ: Ամենայն հավանականությամբ քննարկման առարկա կդառնան նաեւ Հայաստանի եւ Թուրքիայի հարաբերությունները:

Անդրկովկասում ԱՄՆ-ի հետզհետե ակտիվացման ներկա փուլում հայ-թուրքական հարաբերությունները Վաշինգտոնի համար որոշակի հետաքրքրություն են ներկայացնում: Ինչ վերաբերում է թուրք-ամերիկյան տարաձայնություններին, ապա որքան էլ Գյուլն ԱՄՆ-ի հետ Թուրքիայի ռազմավարական դաշինքի ամրության մասին հայտարարություններ անի եւ նրան լրագրողները վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը, այնուամենայնիվ, դրանք բավականին լուրջ հիմքեր ունեն: Ըստ երեւույթին Գյուլին չի հաջողվի հարթել տարաձայնությունները, բայց եւ այնպես նրա այցը որոշակի պատկերացում կտա ԱՄՆ-ի պահանջներին դիմակայելու Թուրքիայի կարողությունների մասին: Ուրեմն, Վաշինգտոնում Գյուլին լուրջ փորձություն է սպասում:

Հ. Չ.

Իսրայելն ազատ կարձակի եւս 100-150 պաղեստինցիների

Իսրայելի ուժային կառույցների ղեկավարների խորհրդակցությունում որոշվել է, որպես բարի կամքի դրսեւորում, երկրի բանտերից ազատ արձակել եւս 100-150 պաղեստինցիների: Այդ մասին հաղորդել է իսրայելական ռադիոն, վկայակոչելով Թել Ավիվի պաշտոնական աղբյուրներ: Ավելի վաղ որոշում էր ընդունվել պաղեստինցի 350 կալանավորների արձակման վերաբերյալ:

Ուժային ղեկավարների խորհրդակցությունն անցկացրել է պաշտպանության նախարար Շաուլ Մոֆազը: Հանդիպմանը մասնակցել են Իսրայելի ընդհանուր հետախուզության եւ բանակի հետախուզական վարչության պատասխանատուները:

Ընդհանուր հետախուզությունն է ընտրելու արձակման ենթակա պաղեստինցիներին, ընդսմին ղեկավարվելով Իսրայելի հասարակության համար նրանց «հավանական վտանգավորության» աստիճանով:

Իսրայելական աղբյուրների համաձայն, կալանավորների հարցերի հատուկ հանձնախմբի աշխատանքը կշարունակի եկող շաբաթավերջին Վաշինգտոնից վարչապետ Արիել Շարոնի վերադարձից հետո, եւ այդ ժամանակ թերեւս ազատ արձակվեն 100-150 պաղեստինցիները: Հանձնախմբի ղեկավարը վարչապետ Շարոնն է:

Արեւելյան Վրաստանը հոսանքազրկված

ԹԲԻԼԻՍԻ, 23 ՅՈՒԼԻՍԻ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր ժամը 12-ին Քարթլի-2 էլեկտրահաղորդման գծում տեղի ունեցած վթարի պատճառով հոսանքազրկված է ամբողջ Արեւելյան Վրաստանը: Մինչ այժմ էլեկտրաէներգիա չի մատակարարվում ռադիոկայաններին: Թբիլիսիում կաթվածահար է եղել մետրոպոլիտենի եւ տրոլեյբուսների հավաքակազմի աշխատանքը:

Վրաստանի վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարության տվյալներով, էլեկտրահաղորդման գծում նորոգման աշխատանքներ են կատարվում եւ կենսականորեն կարեւոր օբյեկտներին էլեկտրականության մատակարարումը կվերականգնվի առաջիկա ժամերին: Վրացական կողմն արդեն խնդրել է էլեկտրաէներգիայի ռուսաստանցի մատակարարներին՝ լրացուցիչ էներգիա տրամադրել Վրաստանին:

Էյֆելյան աշտարակի հրդեհը կարճ միացման հետեւանք էր

Մեր թերթի երեկվա համարում հաղորդում էր տպագրվել Էյֆելյան աշտարակի վերնամասում երեքշաբթի երեկոյան բռնկված հրդեհի մասին: Փարիզի հրշեջ ծառայության ներկայացուցիչներին վկայակոչելով Ֆրանսպրեսը տեղեկացնում է, որ հրդեհը ծագել էր աշտարակի 3-րդ հարթակից վեր՝ տեխնիկական մասում, որտեղ դրված են հեռուստացնող ամենաբարձր հեռուստատեսության եւ ռադիոյի հաղորդիչ սարքեր:

Հրդեհը հաջողվել է հանգցնել բավական կարճ ժամանակամիջոցում: Գործողություններին մասնակցել են հրշեջների 10 խմբեր եւ հատուկ ուղղաթիռ: Բռնկումը տեղի է ունեցել կարճ միացման հետեւանքով: Հրդեհի հայտնաբերումից հետո բոլոր զբոսաշրջիկներին իջեցրել են աշտարակից: Ոստիկանությունը փակել է աշտարակի մատույցները:

Էյֆելյան աշտարակի վերնամասը վնասած վերջին հրդեհը տեղի էր ունեցել 1956 թ.:

Պ. Ռ.

ԻՐԱՔ

Հուսեյնի որդիներին մատնել են 30 մլն դոլարի դիմաց

Երեկ «Ազգը» տեղեկացրեց, որ Իրաքի Մոսուլ քաղաքում մոտ 4 ժամ տեւած մարտերի ընթացքում, ամենայն հավանականությամբ, զոհվել են Սադդամ Հուսեյնի որդիներ Ուդեյը եւ Քուսեյը: Ստացված նոր տեղեկությունները հաստատում են այդ լուրը եւ տալիս հավելյալ մանրամասնություններ:

Ֆրանսպրեսը մեջբերում է Իրաքում ամերիկյան զորքերի գլխավոր հրամանատար, գեներալ Ռիկարդո Սանչեսի խոսքերը, որոնց համաձայն Մոսուլում մարտերի ընթացքում «զոհվել են 4 անձինք», որոնց մեջ են «Հուսեյնի որդիներ Ուդեյը եւ Քուսեյը»:

Գեներալի խոսքերով, ամերիկյան 101-րդ օդադեսանտային դիվիզիայի մոտ 200 մարտիկներ Մոսուլի թաղամասերից մեկում գործողություններ են սկսել այն բանից հետո, երբ մոսուլցի իրազեկիչներից մեկը հայտնել է Հուսեյնի որդիների գտնվելու վայրը: Գեներալ Սանչեսը մանրամասնել է, որ իրազեկիչը ստանալու է 30 մլն դոլար՝ 15 մլն Հուսեյնի յուրաքանչյուր որդու համար:

Մոսուլի երկհարկանի տներից մեկում իրենց օգնականների հետ թաքնված Ուդեյը եւ Քուսեյն ամերիկացիներին կատաղորեն գնդակոծել են հրազենից եւ նռնականետերից: Գեներալի խոսքերով, փոխհրաձգության ընթացքում «շենքում եղած անձինք սպանվել են»:

Սպանվածների մեջ է 14-ամյա մի դեռահաս: Ենթադրվում է, որ Քուսեյի որդին է, որը վերջին ամիսներին մշտապես ուղեկցում էր հորը: Իրաքում ամերիկյան ռազմակայաններից մեկում զննության ենթարկվելուց հետո դիակներն ԱՄՆ կուղարկվեն ԴՆԹ-ի մանրակրկիտ հետազոտման նպատակով:

Գեներալ Սանչեսը ընդգծել է, որ Ուդեյի եւ Քուսեյի ինքնությունն արդեն հաստատվել է «մի քանի անկախ աղբյուրներից»:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Ուդեյի եւ Քուսեյի սպանության լուրը ցնծությամբ է ընդունվել Բաղդադում, որի բնակիչները 20 րոպե շարունակ հրացանազարկերով արտահայտել են իրենց ուրախությունը:

Սադդամ Հուսեյնի եւ նրա որդիների մասին որեւէ տեղեկություն չկար ապրիլի 9-ից՝ Բաղդադի անկումից ի վեր: Ամերիկյան ԿՀՎ-ի, ինչպես նաեւ Գերմանիայի հետախուզության տվյալների համաձայն, Սադդամ Հուսեյնը դեռ ողջ է: Այդ են վկայում արաբական հեռուստաալիքներով օրեր տարածված նրա ելույթների ձայնագրությունները:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սպիտակ տունը մեղա է գալիս

Սպիտակ տունը մասնակիորեն պատասխանատվություն է ստանձնել այն բանի համար, որ նախագահ Ջորջ Բուշն ազգին ուղղված հունվարյան ուղերձում կեղծ տեղեկություններ է օգտագործել, խոսելով Աֆրիկայում իր ուրան ձեռք բերելու Իրաքի փորձերի մասին:

Նախագահի ազգային անվտանգության գծով օգնականի տեղակալ Սթիվեն Հեդլին հրապարակավ խոստովանել է, որ հենց իր նախաձեռնությամբ են այդ տեղեկությունները մտցվել նախագահի ելույթի տեքստի մեջ: Նա ասել է, որ արդեն ներողություն է խնդրել նախագահից եւ հույս ունի ներում ստանալ:

Քլինթոնն իրեն մեղավոր է զգում Բուշի սխալ հայտարարության համար

ԱՄՆ նախկին նախագահ Բիլ Քլինթոնն Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ Նիգերում ուրան գնելու Իրաքի փորձերի վերաբերյալ նախագահ Ջորջ Բուշի արած սխալ հայտարարությունը մասամբ բացատրվում է նրանով, որ մինչեւ իր նախագահության ժամկետի ավարտը Սադդամ Հուսեյնից լիակատար հաշվետվություն չէր ստացվել Իրաքի զենքերի մասին:

«Երբ ես հեռացա Սպիտակ տնից, Իրաքում դեռ մնում էին զգալի քանակությամբ քիմիական ու մանրէական նյութեր, որոնք չէին մտցվել հաշվետվություններ մեջ», ասել է Բիլ Քլինթոնը: Նա ավելացրել է, որ ինքը երբեք վստահ չի եղել, թե 1998 թ. վերջերին Իրաքի քիմիական եւ մանրէական զինամթերքի պահեստարանների վրա կատարված օդային հարձակումներն արդյունավետ կլինեն:

Ինդոնեզիայում դատում են ամերիկացի լրագրողի

Ինդոնեզիայի Աչեհի նահանգի մայրաքաղաք Բանդա Աչեհ քաղաքում երեկ սկսվել է ամերիկացի լրագրող Ուիլյամ Նեսենի դատավարությունը, որին մեղադրում են ներգաղթի կանոնների խախտման մեջ:

Ինդոնեզական Metro-TV հեռուստաալիքը հաղորդել է, որ ամերիկացի 46-ամյա թղթակիցը Աչեհում արտակարգ դրության հայտարարումից հետո գրեթե մեկ ամիս մնացել է զինված անջատականների կողքին:

Հունիսի 24-ին նա հանձնվել է կառավարական զորքերին, որոնք հետագա քննության նպատակով նրան հանձնել են տեղական ոստիկանությանը: Աչեհում գտնվելով՝ ամերիկացի լրագրողը կոպտորեն խախտել է այցագրային ռեժիմը: Նեսենը ենթակա է 5 տարվա բանտարկության եւ 25 մլն ռուփի (մոտ 3000 դոլար) տուգանքի:

Պ. Ռ

Պերճ Զեյթունցյան-65

«Արեւմուտքից իջած դեսանտի» լավագույն ներկայացուցիչը

Բոլորեց արձակագիր, հրապարակախոս Պերճ Զեյթունցյանի ծննդյան 65 տարին: Տասնամյակների իր ստեղծած գրականությունը իրենց թեմատիկայով եւ թե՛ ազգային, թե՛ համամարդկային բնույթի խնդիրներով երբեք չպարտադրվեցին խորհրդային գաղափարախոսությամբ: Ինքն ապրել եւ շարունակում է ապրել մտավորականի կերպին անդավաճան, միշտ՝ ինքն իր հանդեպ, իր գրականության հանդեպ, հասարակության հանդեպ՝ մնալով գրողի կոչմանը հավասարիմ, ջատագովը մարդու բարձրագույն իդեալի՝ ազատության:

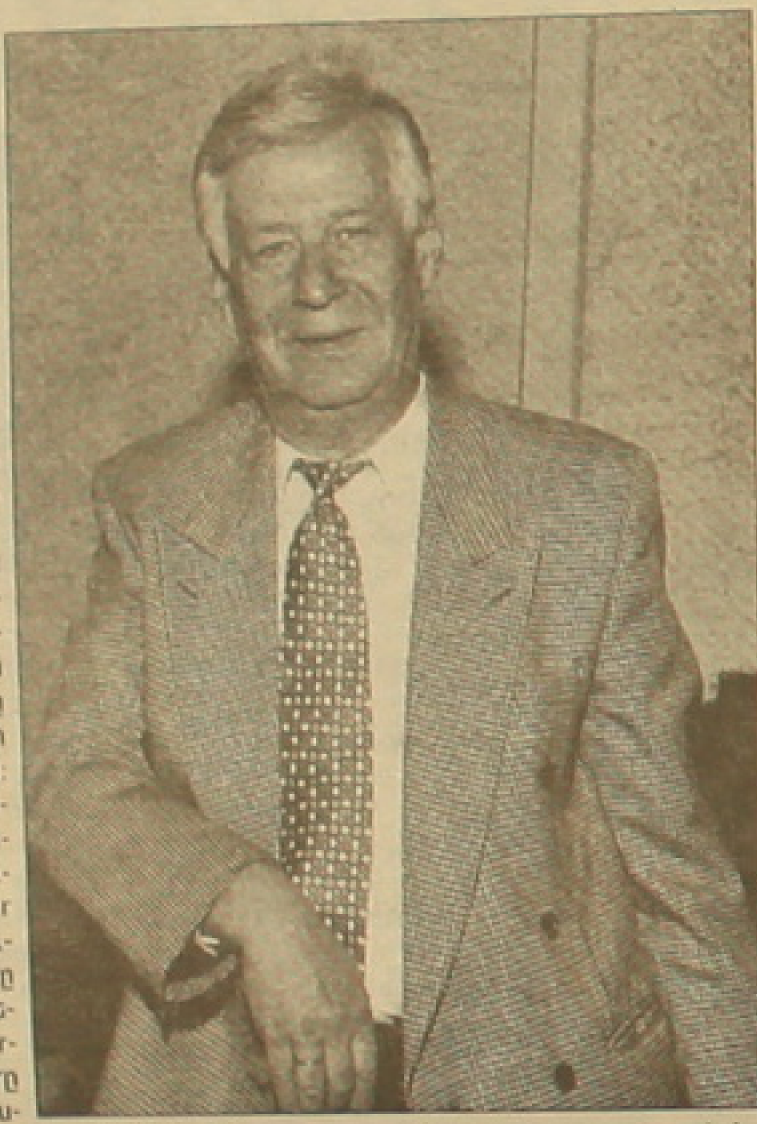

Ստորեւ ներկայացնում ենք Պ. Զեյթունցյանի գրչակից ընկերների գնահատանքի խոսքն իր գրական վաստակի հանդեպ:

Լեւոն Անանյան (ՀԳՄ նախագահ, հրապարակագիր)- 60-ականներին իր գրական մուտքով արձակագիր Պերճ Զեյթունցյանն իսկական նորություն բերեց բազմադարյա մեր գրականության մեջ: Նորացող ժամանակների հասարակական ու գեղագիտական մտքի ակնհայտ տեղաշարժերը նոր մտածողության կրողների անհրաժեշտություն էին ծնում: Եվ չուշացան այդ դրսեւորումները՝ արտահայտվելով գրականության մեջ, երաժշտության մեջ, կերպարվեստում: Իր գեղարվեստական մտածողությամբ Պերճ Զեյթունցյանը թարմություն ու նոր որակ բերեց գրական իր հերոսի կերպարով եւ ամենից կարեւորը լեզվամտածողությամբ: Դրանով նա ըստ էության ջարդեց այդ շրջանի մեր գրականության կարծրատիպերը, ընդլայնեց մեր գրական ընկալունակությունը: Գրական այս նոր երեւույթների ներմուծումով նա էականորեն ազդեց հայ արձակի հետագա զարգացումների վրա: Ընդ որում, նորի մտածողությունը հավասարապես կիրառեց ստեղծագործական երեք ժանրերում՝ թե՛ իբրեւ արձակագիր, թե՛ թատերագիր, թե՛ հրապարակագիր: Իբրեւ թատերագիր Զեյթունցյանը ոչ միայն շարունակում է մեր դասական դրամայի լավագույն ավանդույթները, այլեւ հարստացնում ժանրի համաշխարհային նվաճումներով: Իբրեւ հրապարակագիր Զեյթունցյանը ազնիվ հայրենասերի, ըմբոստ մտավորականի իր ներկայությամբ, իր յուրաքանչյուր հրապարակումով ապացուցում է, որ ինքն իր բազմաչարչար երկրի հրաշալի զավակն է ու տերը: Պերճ Զեյթունցյանը մեր գրականության ճշմարիտ վարպետներից է:

Դավիթ Մուրադյան (արձակագիր, կինոգետ)- Պերճ Զեյթունցյանի գրական ներկայությունը չափվում է մոտավորապես հինգ տասնամյակներով, բայց ինքն ընդամենը 65 տարեկան է: Այսօրվա մեր իրականության մեջ նա հիշեցնում է գրողի այն տեսակի մասին, որն ազգային ու հասարակական մտահոգությունները համարում է անձնական մտահոգություններ: Նրա գրական սկիզբը համընկավ նորացող ժամանակների հետ: Բայց այդ ժամանակը պետք է ունենար նաեւ իր... հեղինակակիցները, որովհետեւ տաղանդավոր գրողներն ու արվեստագետները կարողանում են ոչ միայն ժամանակն արտացոլել, այլեւ ընդարձակել նրա սահմաններն ու բովանդակությունը:

Պերճ Զեյթունցյանի առաջին պատմվածքներն ու վիպակները 60-ականների թարմացնող մթնոլորտի դրսեւորումներ էին, եւ իրենցով բարձրացրին նաեւ մեր գրական մտածողությունը: Այդ տարիներին արդեն նա դրսեւորեց իրեն արվեստի երկու տիրույթներում՝ գեղարվեստական խոսք ու կինոմատոգրաֆ, մտահայեցողական արվեստ եւ տեսողական արվեստ: Հայկական կինոյի պատմության մեջ մնացել է Զեյթունցյանի առաջին հետաքրքրական եւ մինչ օրս հիշվող «Ճախրումը»: Նկատի ունեմ նրա «Մեր թաղի ձայները» կինոնկարը (ռեժիսոր՝ Յուրի Երզնկյան), որը չկարողացավ ճանապարհ հարթել դեպի լայն հանդիսատես, որովհետեւ մեր կինոյի՝ մինչ այդ արդեն ընդունված եւ մաշված գեղարվեստական սխեմաներից մեկ քայլ առաջ էր անցնում: Եթե այդ ֆիլմը կայանար, ապա հայկական կինեմատոգրաֆի նորացման պատմությունը մենք կարող էինք սկսել փոքր-ինչ ավելի շուտ, քան հիմա գիտենք: Ես ինձ թույլ եմ տալիս ասելու, որ «Բարեւ ես եմ» նշանավոր կինոնկարի գեղարվեստական ու հոգեբանական նախապատրաստությունը Զեյթունցյանի սցենարով նկարահանված «Մեր թաղի ձայները» ֆիլմն է: Ինքը հետո մասնակցեց Դովլաթյանի «Բարեւ, ես եմ», Փարաջանովի «Նռան գույնը» ֆիլմերի աշխատանքներին (խմբագիրն էր), հետո էլ ստեղծեց Ֆրունզե Դովլաթյանի ամենահետաքրքրական կինոնկարներից մեկի՝ «Երեւանյան օրերի խրոնիկայի» սցենարը:

Ընդհանրապես գրական եւ հասարակական միտքը հանգչում է առանց պոլեմիկաների: Իսկ այդ հասկացությունն ակնհայտորեն առկա է Պ. Զեյթունցյանի թե՛ գեղարվեստական, թե՛ հրապարակախոսական ստեղծագործություններում: Նա մի գրող է, որը չի վախենում բանավեճից, մատը վերքի վրա դնելուց եւ սիրում է քննել ժամանակի ու պատմության առեղծվածները: Վերջին երկու տասնամյակներում Զեյթունցյանին ավելի շատ ճանաչում են իբրեւ հրապարակախոսի ու թատերագրի: Կարող ենք ասել, որ հենց ինքն է մեր ժամանակների մեջ զարգացնում Լեւոն Շանթի խոհափիլիսոփայական դրամայի ավանդույթները: Այժմ նրա գեղարվեստական հետաքրքրությունների առարկան գլխավորապես պատմությունն է: Նա սիրում է քննական հայացքով նայել մեր պատմության հանգուցային, դրամատիկ, շրջադարձային պահերին, եւ նրան հետաքրքրողն «ազգ-երկիր-պետություն» եռանկյունին է: Այդ եռանկյունու մեջ իբրեւ գլխավոր արժեք նա տեսնում է **մարդուն**: Պատմության բարեբեր հեռանկարով ներկա դժվարություններն արդարացնելը քաղաքագետների մենաշնորհն է եւ իրավունքը, իսկ այսօր ապրող մարդու կողքին կանգնելը՝ գրողի պարտականությունը: Պ. Զեյթունցյանը նախ եւ առաջ գրողի պարտականության հետ է, որովհետեւ եթե քաղաքականության ու քաղաքական գործիչների համար մարդը նախ եւ առաջ **օբյեկտ** է (ո՞վ դեռ չի համոզվել դրանում), ապա գրողի, այսինքն՝ հոգեւոր ծառայություն իրականացնողի համար՝ միայն ու միայն **սուբյեկտ**: Ով գիտի նրա ստեղծագործությունները, տեսնում է, որ Զեյթունցյանի գրականությունը խորապես կապված է հայոց ազգային ճակատագրի հետ: Բայց նաեւ խոսում է «աշխարհի հետ»: Սա սեփական հողից սկսվող հայացքն է, որը կարողանում է ընդգրկել ընդհանուր տարածություններ: Այս իմաստով Պ. Զեյթունցյանը մեր գրականության ինտելեկտուալ թեւի ամենաներկայանալի անհատներից մեկն է:

Ստեղծագործական իմաստության այս տարիքը, որ հիմա դիմավորում է գրողը, լավագույնն է համարվում գրելու համար, իսկ փիլիսոփա-գրողի այդ տեսակն ամենից ավելին պահանջվածն է հենց անկյունադարձային պատմաշրջաններում:

Հովհաննես Գրիգորյան (բանաստեղծ, թարգմանիչ)- Իր վերջին հարցազրույցների մեջ Պերճ Զեյթունցյանը ցավով հիշատակում է խորհրդային շրջանի քննադատների տված գնահատականն իր սերնդի եւ իր մասին՝ «Արեւմուտքից իջած դեսանտ հայ գրականության մեջ»: Ցավով է հիշում այդ «գնահատականը», բայց հիմա, երբ մտածում եմ նրան բնութագրելու մասին, հասկանում եմ, որ այդ «գնահատականն» ամենաճշմարիտն է: Ինչ խոսք, խորհրդային տարիներին սա ոչ այնքան գնահատական էր, որքան մեղադրանք:

Հաշվի առնելով այս «գնահատականի» քաղաքական աստառը, որը հիմա վերացել է, եւ արեւմուտքն ու արեւելքը մեզ համար դարձել են զուտ մշակութային տեղանուններ, հանգիստ հասկանում եմ, որ Պ. Զեյթունցյանն իր սերնդի հետ միասին իսկապես «արեւմուտքից իջած դեսանտ էր»՝ այդ շրջանում արեւելյան նեյնիմների ու նաղլաբանության մթնոլորտի մեջ: Իսկապես նա չէր կարող այդպիսին չլինել, հենց թեկուզ այն պատճառով, որովհետեւ Արեւմտահայաստանից էր եկել, արեւմուտքի ներկայացուցիչ էր, եւ, բնականաբար, նաեւ արեւմտյան քաղաքակրթության, մտածողության կրող:

Գրականության մեջ ինձ համար առաջնայինը ոչ այնքան ժանրն ու թեման են, որքան գրականության լեզուն: Եվ այդ տեսակետից Պ. Զեյթունցյանը եւ սփյուռքից եկած մեր գրեթե բոլոր գրողները, ոչ միայն տարբեր երկրներ թողեցին, եկան Հայաստան, այլեւ արեւմտահայերենից «տեղափոխվեցին» արեւելահայերեն: Չգիտեմ, գուցե դա գիտակցաբար արվեց, բայց ըստ երեւույթին շատ ավելի՝ ճակատագրով էր այդպես: Եվ սկսեցին ստեղծագործել մի լեզվով, որի մեջ արեւմտահայերենը եւ արեւելահայերենը միահյուսված էին, սինթեզված (որի սկիզբը չպետք է մոռանալ, դրել է Կոստան Զարյանը): Գրական այս երկու լեզուների միահյուսման գործընթացը շատ նկատելի է Զեյթունցյանի հատկապես վերջին շրջանի դրամաներում եւ «Արշակ Երկրորդ» վեպում, կային նաեւ առաջին շրջանի գործերում: Միահյուսման այս գործընթացի զարգացման շնորհիվ արդեն ստեղծվում է մի լեզու, որին այլեւս ոչ արեւմտահայերեն, ոչ արեւելահայերեն կարելի է համարել: Նա պարզապես հայերեն է: Պերճ Զեյթունցյանի լեզուն հենց այդ հայերենն է: Դրանով իսկ վերջ է տրվում արեւելահայերե՞ն, թե՞ արեւմտահայերեն բանավեճին:

Ի՞նչ կմաղթեի սիրելի գործընկերոջս իր ծննդյան 65-ամյակի առթիվ: Դժվարանում եմ հավատալ, նրա գրականությունն այնքան թարմ է, նոր է, այնքան երիտասարդական, որ այս թվերը շատ զարմանալի են ինձ համար: Կմաղթեի, որ նա առաջիկայում վերադառնար իր հրաշալի արձակին եւ ստեղծեր միայն իր տաղանդին բնորոշ վեպ, վիպակ՝ նոր ժամանակների մասին: Ինքը շատ լավ գիտի այդ ժամանակները, մեր խնդիրները թե՛ ներսից, թե՛ դրսից: Սպասում եմ նոր ստեղծագործությունների եւ մաղթում առողջություն, որ իրականացնի Աստծո տված շնորհը:

Պատրաստեց
ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆԸ

ԽՈՍՔ ՀՐԱԺԵՇՏԻ

Արմեն Խոսիկյանին

Անողոք մահը մի հիանալի անձնավորություն էլ խլեց մեր շարքերից: Դա ժողովրդական արտիստ Արմեն Խոսիկյանն է, համեստագույն ստեղծագործող մի մարդ, որին բնությունն արտիստական առատ շնորհք էր պարգեւել: Նա անսահման բարի էր ու բարյացակամ, շրջապատին օգտակար լինելու պատրաստ, իր դերակատարումներով էլ բարություն սերմանող քաղաքացի-դերասան էր:

Խոսիկյանը ծնվել է 1929 թ. Երեւանում, մտավորականների ընտանիքում: Նա իր մասնագիտական կրթությունը ստացել է Թատերական ինստիտուտի դերասանական ֆակուլտետում, Արմեն Գուլակյանի կուրսում (1947-1951): Դեռեւս ուսանողական ներկայացումներում, որոնցում նա կատարում էր Փարսիի («Քանդած օջախ»), Տումանսկու («Մաշենկա»), Լաունսի («Վերոնայի երկու ազնվականները») դերերը, ի հայտ եկան դերասան Խոսիկյանի՝ կատակերգական ու բնութագրական խաղաոճին հատուկ անսպառ հնարավորությունները:

1951 թվականից Խոսիկյանն աշխատանքի է անցել Սունդուկյանի անվան թատրոնում, ուր մինչեւ 1990-ական թթ. ստեղծել է մեծ ու փոքր բազմաթիվ, անմոռաց դերեր, որոնցում անմրցելի է եղել: Խոսիկյանը լուրջ կատակերգակ դերասան էր: Նա աշխատող, մտածող դերասան էր, խորանալով կերպարի էության մեջ, աշխատում էր տեքստի վրա, կարեւորություն տալիս ամեն մի արտահայտության նպատակալից հնչեղությանը, փոքր ընդմիջում-դադարից հետո այնպես արտաբերում խոսքը, որը մտածված դիմախաղի ու շարժուձեւի հետ ամբողջություն դառնալով՝ տպավորիչ հետք էր թողնում:

Խոսիկյանի ինքնատիպ դերակատարումներից հնարավո՞ր է մոռանալ Սերգեյ բեկը («Նամուս»), Հարութ Անվերջը («Հաջի Փայլակ», Ֆերդիշչենկոն («Ապուշը»), Ֆուշեն («Մադամ Սան-Ժեն»), Աթիլլոն («Շաբաթ, կիրակի, երկուշաբթի»), Տելյատեւը («Կատաղի փողեր») եւ ուրիշներ:

1990-ական թթ. քաղցի ու ցրտի դաժան ժամանակներում Խոսիկյանը մի փոքրիկ խումբ կազմեց եւ ներկայացումներ էր տալիս մայրաքաղաքում ու նրա սահմաններից դուրս՝ նպատակ ունենալով կատակերգության ծիծաղի միջոցով բարձրացնել բնակչության տրամադրությունը, հույս ներշնչել գալիք լավ օրերի համար: Իր այդ հոգատարությամբ նա արժանացավ հանդիսականների բարձր գնահատանքին:

Խոսիկյանն իր մասնակցությունն է բերել նաեւ մանուկների համար կազմակերպվող ներկայացումներին: Նրա գրած «Աբելիկի արկածները» պիեսը 1981 թ. բեմադրվել է Սունդուկյանի անվան ակադեմիական թատրոնում: Խոսիկյանը սիրված դերասան էր նաեւ կինոյում եւ հեռուստաբեմադրություններում: Ո՞վ կարող է մոռանալ հորթապահ Արմոյի՝ նրա այնքա՜ն համով դերակատարությունը «Ոսկե ցլիկը» կարճամետրաժ կինոֆիլմում, որտեղ նրա արտահայտությունները թեւավոր խոսքեր դարձած բերնեբերան են անցնում:

Արմեն Խոսիկյանի պես ազնիվ ընկերոջ, բազմաշնորհ դերասանի պայծառ հիշատակն անմոռաց կմնա նրան ճանաչողների սրտերում:

ԲԱԽՏԻԱՐ ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

Դոկտոր Խաթուն Թեմիզճյանը միջմշակութային խորհրդի անդամ

Կանադահայ համայնքի «Ապագայ» շաբաթաթերթը վկայաբերելով Մոնրեալի քաղաքապետարանի հաղորդագրությունը, տեղեկացնում է, որ քաղաքի միջմշակութային խորհրդի նորանշանակ անդամների թվում է հայազգի դոկտ. Խաթուն Թեմիզճյանը: 300 թեկնածուներից դիվանն ընտրել է տասնհինգ հոգու, որոնք տարբեր փոքրամասնությունների պատկանող փորձառու անձնավորություններ են քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային ասպարեզներում:

Դոկտ. Խաթուն Թեմիզճյան-Պետրոսյանը Մոնրեալի համալսարանի թեքնիկական ուսման կենտրոնում մայրենի լեզուների բաժնի դասախոսն է: Որպես խորհրդատու աշխատում է նաեւ կանադական «Թարգմանիչների ուխտ», «Թերեզ Գասկրեն» եւ մի շարք այլ հիմնարկներում: Հիմնադիր-ատենապետուհին է Կանադայի հայ կանանց միության, որը մշակութային ձեռնարկումների շնորհիվ մեր ձայնը լսելի է դարձրել ՄԱԿ-ում, եւ խորհրդական՝ Նախիջեւանի հայրենակցական միության:

Նորընտիր խորհրդի անդամները, ըստ թերթի լրատվության, իրավունք են ունենալու նոր գաղափարներ ու առաջարկներ ներկայացնելու Մոնրեալի գործադիր մարմնին՝ միջմշակութային հավաքական կյանքն առավել արդյունավետ դարձնելու համար:

Հ. Օ.

Մեծարանք երգչուհի Էլիզ Թաշճյանին

Երգչուհի Էլիզ Թաշճյանը սիրված անուն է սփյուռքում, տարիների ընթացքում հայ երգի հմայքը տարածելով գրեթե բոլոր հայաբնակ վայրերում, նա հռչակ եւ բարի համբավ է ձեռք բերել: Վերջերս Լոս Անջելեսի ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկյան Կեդրոնի Տիկնանց վարչության նախաձեռնությամբ Բոյաջյան սրահում տեղի ունեցած մեծարանքի երեկոյի սիրելի հյուրն էր Էլիզ Թաշճյանը: Ատենապետուհի Անժել Գարայանի բացման խոսքից հետո Պող Պարսամը ներկայացրել է հյուրին: Ապա եւ հաջորդաբար ելույթ ունեցողները՝ Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի տիկնանց ատենապետուհի Լիլի Պալյանը, Վիկտորյա Թարյանը, Հովիկ Մելիտոնյանը, Սիմոն Սիմոնյանը, Հյուսիսային Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի առաջնորդ Վաչե արք. Հովսեփյանը, գնահատել են շնորհալի երգչուհուն: Դոկտ. Կարպիս Տեր-Եղիայանը Էլիզ Թաշճյանին պարգեւատրել է հատուկ գնահատագրով:

Իր շնորհակալությունը երգչուհին հայտնել է խորապես զգացված եւ հուզմունքով, Հենրիկ Անասյանի «Ափ մը հող» երգի կատարումից հետո՝ պատգամելով ներկաներին «սիրել միմյանց»: Երեկոյի հաճելի ընթացքին նպաստել են դաշնակահար Ժակ Գոճյանի եւ ասմունքող Անահիտ Մարտիրոսյանի շնորհալի կատարումները:

Մ. Բ.

Քարամյան եղբայրները նշեցին նորամուտն «Արսենալում»

Երեւանի «Փյունիկի» նախկին ֆուտբոլիստներ, ՀՀ ազգային հավաքականի խաղացողներ Արման եւ Արտավազդ Քարամյանները հուլիսի 22-ի կեսօրին երկամյա պայմանագիր են կնքել Կիեւի «Արսենալի» հետ: Իսկ երեկոյան նրանք թիմի կազմում մասնակցեցին Ուկրաինայի առաջնության 3-րդ տուրի հանդիպմանը: Կիեւի Վալերի Լոբանովսկու անվան մարզադաշտում այդ օրը «Արսենալը» մրցեց իր համախաղաքացիների՝ դինամոյականների հետ: Մեր ֆուտբոլիստների համար նորամուտն անհաջող ստացվեց: «Արսենալը» չկարողացավ համառ դիմադրություն ցույց տալ երկրի չեմպիոնին սեփական դաշտում՝ ընդունելով 3 անպատասխան գնդակ: Այդ խաղում Քարամյան եղբայրներն ընդգրկվել էին թիմի մեկնարկային կազմում: Արմանը հանդես եկավ 20 համարի մարզաշապիկով, իսկ Արտավազդին բաժին էր ընկել 27 համարի մարզաշապիկը: Արմանին խաղի 81-րդ րոպեին փոխարինեց Կովալչիկը, իսկ Արտավազդը մասնակցեց ողջ հանդիպմանը:

Հարկ է նշել, որ «Արսենալն» այդ խաղի 6-րդ րոպեից խաղում էր 10 հոգով: Թիմի պաշտպան Չեռնովը հեռացվեց խաղադաշտից Դմիտրուլինին վնասվածք պատճառելու համար: Դինամոյականներն արդեն առաջին խաղակեսում երկու անգամ իրացրին թվային գերակշռությունը: Հաշիվը 26-րդ րոպեին բացեց Լեկոն, 3 րոպե անց Շացկիխը երկրորդ գոլը խփեց: Խաղավերջում Գուսեւը հաշիվը դարձրեց 3-0: Առաջին խաղակեսի 21-րդ րոպեին Արման Քարամյանը ձախ թեւով ճեղքեց դինամոյականների պաշտպանությունը, մտավ տուգանային հրապարակ, սակայն սուր անկյան տակ նրա հարվածը շեղ ստացվեց:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում «Արսենալի» գլխավոր մարզիչ Վյաչեսլավ Գրոզնին Քարամյանների հետ կապված որոշ պարզաբանումներ է տվել: Նա նշել է, որ հայ ֆուտբոլիստների տրանսֆերը ստացել էին դեռեւս մեկ շաբաթ առաջ, սակայն այդ ընթացքում քննարկում էին Քարամյանների անձնական պայմանագրի հետ կապված որոշ հարցեր: Արդյունքում միայն խաղի օրը Քարամյանները պայմանագիր կնքեցին թիմի հետ, այլապես նրանք «Արսենալի» կազմում դեռեւս 2-րդ տուրի հանդիպմանը կմասնակցեին: 4-րդ տուրում «Արսենալը» սեփական հարկի տակ հյուրընկալելու է «Իլյիչեւեցին»: Իսկ Ուկրաինայի առաջնության 3-րդ տուրի մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները. «Բորիսֆեն»-«Շախտյոր» 0-1, «Կարպատներ»-«Մետալուրգ» Զ. 1-0, «Զվեզդա»-«Դնեպր» 0-3, «Օբոլոն»-«Կրիվբաս» 1-1, «Իլյիչեւեց»-«Չեռնոմորեց» 1-2, «Մետալուրգ» Դ.-«Վոլին» 1-0, «Վորսկլա»-«Տավրիա» 0-0: 3 տուրից հետո առաջնության աղյուսակը 9-ական միավորով գլխավորում են «Դնեպրն» ու «Շախտյորը»; 3-րդ տեղում 6 միավորով երկրի չեմպիոն Կիեւի «Դինամոն» է: «Արսենալը» տարել է մեկ հաղթանակ, երկու խաղում զիջել է եւ 3 միավորով հանգրվանել է 9-րդ հորիզոնականում:

Անդրեաս Մելլերը հրաժեշտ տվեց ֆուտբոլին

Գերմանիայի հավաքականի նախկին ֆուտբոլիստ, աշխարհի (1990 թ.) եւ Եվրոպայի (1996 թ.) չեմպիոն Անդրեաս Մելլերը հայտարարել է մեծ ֆուտբոլին հրաժեշտ տալու իր որոշման մասին: 35-ամյա ֆուտբոլիստը թեեւ հրավերներ ուներ ֆուտբոլային իր գործունեությունը շարունակելու ԱՄՆ-ում եւ Քաթարում, սակայն մերժել էր դրանք: Բունդեսլիգայում «Այնտրախտի», Դորտմունդի «Բորուսիայի» եւ «Շալկե-04»-ի կազմում նա ընդհանուր առմամբ անցկացրել է 418 խաղ եւ խփել 110 գնդակ: Նա հանդես է եկել նաեւ Թուրինի «Յուվենտուսում» (56 խաղ, 19 գոլ), որի կազմում 1993 թ. դարձել է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթակիր, իսկ 1997 թ. «Բորուսիայի» իր խաղընկերների հետ նվաճել չեմպիոնների գավաթը: Մելլերը ժամանակին Գերմանիայի ազգային հավաքականի առանցքային ֆուտբոլիստներից էր, որի կազմում մասնակցել է 85 խաղի եւ խփել 30 գնդակ: Մեծ ֆուտբոլին հրաժեշտ տալով, նա ցանկանում է իր ուժերը փորձել ֆուտբոլային ակումբի մենեջերի պաշտոնում:

ՄՕԿ-ը գաղտնազերծեց օլիմպիական խորհրդանշանը

2008 թ. Չինաստանում կայանալիք օլիմպիական խաղերի խորհրդանշանը մինչ պաշտոնապես ներկայացնելը դարձել է հասարակության սեփականությունը: Խորհրդանշանի պաշտոնական ներկայացման հանդիսավոր արարողությունը նախատեսված էր դեռեւս մայիսին, սակայն արտասովոր թոքաբորբի համաճարակի հետեւանքով հետաձգվել էր եւ պետք է կայանար այս տարվա օգոստոսի 3-ին Պեկինում: Խորհրդանշանի դիզայնը խիստ գաղտնի էր պահվում: Սակայն ՄՕԿ-ի անուշադրության պատճառով խորհրդանշանը դարձավ շատերի համար հասանելի: Այն իրենից ներկայացնում է չինական հիերոգլիֆի տեսքով նկարված վազող մարդու պատկեր:

Եզրափակիչում «Բորուսիան» եւ «Համբուրգը»

Դորտմունդի «Բորուսիան» հաղթանակով ավարտեց «Շտուտգարտի» հետ գերմանական լիգայի գավաթի կիսաեզրափակիչ հանդիպումը: 2002 թ. չեմպիոնները չնայած գրեթե ողջ հանդիպումն անցկացրին 10 հոգով, սակայն 43-րդ րոպեին Յան Կոլերի խփած միակ գոլի շնորհիվ նվաճեցին եզրափակչի ուղեգիրը: Իսկ մինչ այդ, 15-րդ րոպեին խաղադաշտից հեռացվել էր «Բորուսիայի» դարպասապահ Յենս Լեմանը՝ «Շտուտգարտի» հարձակվող Քեւին Կուրանյիին վայր գցելու համար: Բայց Հելդը չկարողացավ իրացնել 11 մ հարվածը. գնդակը դիպավ ձողին:

Եզրափակիչում «Բորուսիայի» մրցակիցը որոշվեց Մյունխենում կայացած «Բավարիա»-«Համբուրգ» մրցախաղում, որն աչքի ընկավ գոլերի առատությամբ: Մրցակիցներից յուրաքանչյուրը 3-ական գնդակ խփեց, ընդ որում «Բավարիան» 2 գոլ խփեց 11 մ հարվածներով: Երկու դեպքում էլ դիպուկ հարվածներով աչքի ընկավ Բալակը: Իսկ ահա 11 մ հարվածաշարն ավելի վստահ իրացրին «Համբուրգի» ֆուտբոլիստները (4-1), որոնք էլ իրավունք նվաճեցին վիճարկելու լիգայի գավաթը Դորտմունդի «Բորուսիայի» հետ կայանալիք վճռորոշ խաղում:

Գուս Հիդինկի սաների հաջողությունը

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մեկամյա հոբելյանի առթիվ Հարավային Կորեայում անցկացված ֆուտբոլի մրցաշարում ութ թիմերի մրցավեճում հաղթող ճանաչվեց Հոլանդիայի «Էյնդհովենը»: Սեուլում կայացած վճռորոշ խաղում հոլանդացիները 1-0 հաշվով պարտության մատնեցին ֆրանսիական «Լիոնին»: Միակ գնդակը խաղի 23-րդ րոպեին 11 մ հարվածով խփեց վան Բոմելը: Ի դեպ, «Էյնդհովենին» հաջողության հասցրեց թիմի գլխավոր մարզիչ Գուս Հիդինկը, որի գլխավորությամբ ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությունում հաջող ելույթներ ունեցավ Հարավային Կորեայի հավաքականը: Հաղթանակի համար «Էյնդհովենը» ստացավ 2 մլն դոլար, իսկ «Լիոնը», որը մրցաշարը սկսեց փորձնական կազմով, բայց եզրափակիչում հանդես եկավ մարտական կազմով, որպես սփոփանք ստացավ 500 հազար դոլար:

Թայսոնը կրկին դատարանի առջեւ կկանգնի

Ծանր քաշային պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ Մայք Թայսոնը կրկին հայտնվել է բոլորի ուշադրության կենտրոնում: Այս անգամ նրան դատի է տվել բռնցքամարտիկի նախկին հոգեթերապեւտը: Նա Լոս Անջելեսի դատարան հայց է ներկայացրել՝ Թայսոնից պահանջելով 29 հազար դոլար: Մայք Գիբսոնը Թայսոնի ստորագրությամբ փաստաթղթեր է ներկայացրել, որոնք հաստատում են, որ բռնցքամարտիկը բուժման կուրս է անցել բժշկի մոտ:

Հեռուստաշոուներից մեկի ժամանակ նշվել էր, որ Թայսոնը 2000 թ. բանտից ազատվելուց անմիջապես հետո դիմել է Գիբսոնի օգնությանը: Հիշեցնենք, որ այն ժամանակ նա 3 ամսվա ազատազրկման էր ենթարկվել Էվանդեր Հոլիֆիլդի ականջը կծելու համար: Հենց Գիբսոնի միջամտության շնորհիվ Մայք Թայսոնին վերադարձրին բռնցքամարտիկի հավաստագիրը եւ թույլատրեցին մասնակցելու մրցումների: Իսկ այժմ այդ ծառայությունների դիմաց Մայք Թայսոնին հարկ կլինի վճարել:

«ՏՈՒՐ ԴԸ ՖՐԱՆՍ»

Արմսթրոնգը մոտ է հաջողությանը

«Տուր դը Ֆրանս» բազմօրյա հեծանվավազքի 15-րդ փուլն աչքի ընկավ պայքարի դրամատիզմով: Նախորդ չորս տարիների հեծանվավազքի անփոփոխ հաղթող ամերիկացի Լենս Արմսթրոնգն այս փուլում գերազանց հանդես եկավ եւ նախադրյալներ ստեղծեց ընդհանուր հաշվարկով 5-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնելու համար: Մինչ այդ անցկացված վերջին երեք փուլերը զգալիորեն թուլացրել էին Արմսթրոնգի առաջատարի դիրքերը: Սկզբում նրա նկատմամբ հաղթանակ տոնեց գերմանացի Յան Ուլրիխը, որը հաջորդ փուլում Կառլոս Սաստրայից հետո 2-րդ արդյունքը ցույց տալով, Արմսթրոնգից հետ էր մնում ընդամենը 15 վրկ-ով: Իսկ վերջին փուլում ամերիկացի հեծանվորդի հետապնդողների թվում հայտնվեց նաեւ ղազախստանցի Վինոկուրովը, որը 61 վրկ-ից տարբերությունը կրճատեց եւ հասցրեց 18-ի:

Ի տարբերություն նախորդ տարիների, Արմսթրոնգը հեծանվավազքի ավարտից 6 փուլ առաջ դեռեւս չէր ապահովել հաղթողի կոչումը: Ուստի նա 15-րդ փուլում ջանք ու եռանդ չխնայեց իր առավելությունը մրցակիցների նկատմամբ համոզիչ դարձնելու համար: Հեծանվավազքի մեկնարկից ընդհանուր խմբից առաջ անցան Սիլվան Շավանելն ու Սանտյագո Բոտերոն, որոնք առաջինը սկսեցին 1498 մ բարձունքի հաղթահարումը: Երկրորդ բարձունքի (2114 կմ) հաղթահարման ժամանակ արդեն առաջ պոկվեցին Ուլրիխն ու Արմսթրոնգը: Շրջադարձերից մեկի ժամանակ ղեկով դիպչելով երկրպագուներից մեկի գլխարկին, Արմսթրոնգը վայր ընկավ: Սակայն դա չխանգարեց նրան ի վերջո ցույց տալ լավագույն արդյունքը: Երկրորդ ցուցանիշն ունի իսպանացի Իբան Մայոն, 3-րդ տեղում է Յան Ուլրիխը:

Ընդհանուր հաշվարկով Լենս Արմսթրոնգն իր գլխավոր մրցակից Ուլրիխին գերազանցում է արդեն 1 րոպե 7 վրկ-ով, ինչը զգալի առավելություն է: Մասնագետների կարծիքով, այլեւս ոչինչ չի կարող խանգարել ամերիկացի հեծանվորդին 5-րդ տարին անընդմեջ հաղթող ճանաչվել «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքում՝ դրանով իսկ կրկնելով լեգենդար մեկ այլ հեծանվորդի՝ Միգել Ինդուրայնի ռեկորդը: Վերջինս 1991-1995 թթ. լավագույնն էր Փարիզում:

Պահեստայինների նստարանը գնահատվել է 10 հազար ֆունտ

Ֆուտբոլի Անգլիայի ցածր դիվիզիոնում հանդես եկող «Փրեսթոն» թիմի ղեկավարությունը հույս ունի պահեստայինների նստարանի վաճառքից 10 հազար ֆունտ ստեռլինգ եկամուտ ստանալ: Շատերին զարմանալի կթվա դա: Սակայն բանն այն է, որ պահեստայինների այդ նստարանին ժամանակին նստել է համաշխարհային ֆուտբոլի «աստղերից» մեկը՝ Դեյվիդ Բեքհեմը, որի համար «Ռեալը» 25 մլն ֆունտ ստեռլինգ էր վճարել «Մանչեսթր յունայթեդին»:

Այժմ դժվար է հավատալ, որ դեռեւս 1995 թ. Ալեքս Ֆերգյուսոնը Դեյվիդ Բեքհեմին վարձավճարով տրամադրել էր 3-րդ դիվիզիոնում հանդես եկող «Փրեսթոն» թիմին: Հենց այդ պահեստայինների նստարանից է սկսվել նրա վերելքը ֆուտբոլի խաղադաշտերում: 1995 թ. մարտի 4-ին նա 45 րոպե անցկացրել էր պահեստայինների նստարանին, որից հետո մտել էր խաղադաշտ եւ 10 րոպե անց բացել իր գոլերի թիվը պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլում:

Ֆերգյուսոնը ցանկանում է ակումբի տեր դառնալ

Վերջին շրջանում հաճախակի են դառնում այս կամ այն անձնավորության կողմից որեւէ ֆուտբոլային ակումբ գնելու փաստերը: Օրերս իր մտադրության մասին հայտարարել է անգլիական «Մանչեսթր յունայթեդ» թիմի գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը: Նա ցանկանում է գնել շոտլանդական պրեմիեր-լիգայի «Աբերդին» թիմի բաժնետոմսերի հսկիչ փաթեթը: Իր այս ցանկությունը նա բացատրել է հարազատ ակումբի ճակատագրի հանդեպ մտահոգությամբ:

Նշենք, որ Ֆերգյուսոնը հենց «Աբերդինում» աշխատելիս է ճանաչվել որպես հայտնի ֆուտբոլային մասնագետ: Դա 20 տարի առաջ էր: Ֆերգյուսոնի համոզմամբ, ակումբի ղեկավարության փոփոխությունը կնպաստի երկրում «Աբերդինի» դիրքերի ամրապնդմանը, թիմը կկարողանա կրկին մրցունակ լինել «Սելթիկի» եւ «Գլազգո Ռեյնջերսի» հետ առաջնության պարգեւների համար մղվող պայքարում: Ճիշտ է, առայժմ Ֆերգյուսոնը դեռ վերջնական որոշում չի կայացրել, սակայն եթե գնի «Աբերդինը», միեւնույնն է, շարունակելու է մարզչական գործունեությունը «Մանչեսթր յունայթեդում»:

Ռուսներն անակնկալ են մատուցում

Բարսելոնում անցկացվող ջրային մարզաձեւերի աշխարհի առաջնությունում կանանց ջրագնդակի մրցումներում մեծ անակնկալ մատուցեցին Ռուսաստանի հավաքականի ջրագնդորդուհիները: Կիսաեզրափակչի ուղեգրի համար պայքարում ռուսները 8-6 հաշվով պարտության մատնեցին մրցաշարի հաղթողի հավակնորդներ հունգարուհիներին: Ընդ որում, արդեն առաջին խաղակեսից հետո ռուսներն առջեւից էին ընթանում 6-2 հաշվով եւ միայն խաղավերջում թուլացնելով ճնշումը, հնարավորություն տվեցին մրցակցին կրճատելու տարբերությունը: Այժմ կիսաեզրափակիչում Ռուսաստանի հավաքականը կմրցի կանադացիների հետ: Մյուս զույգը կկազմեն Իտալիայի ու ԱՄՆ-ի հավաքականները: Իտալացիները չափազանց լարված մրցապայքարում, միայն 6 մ հարվածաշարի շնորհիվ հաղթեցին հոլանդացիներին (հիմնական խաղում գրանցվել էր 8-8 հաշիվ), իսկ ամերիկացիները 8-4 հաշվով առավելության հասան ավստրալիացիների նկատմամբ:

Առաջատարների նոր հաղթանակը

Շվեյցարական Բիլ քաղաքում ընթացող շախմատի մրցաշարի 2-րդ տուրում առաջատարները զարգացրին հաջողությունը: Իլյա Սմիրինը պարտության մատնեց Կորչնոյին, իսկ Մորոզեւիչը հաղթեց Բաքրոյին: Արդյունավետ էլք ունեցավ նաեւ Լուտց-Պելետյե պարտիան, որում հաղթեց գերմանացի գրոսմայստեր Լուտցը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ալիեւի հիվանդությունը դարձյալ հետաձգել է Պուտինի այցը Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 23 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այս շաբաթ երրորդ անգամ հետաձգվեց Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի այցը Բաքու: Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպման ժամկետի հերթական հետաձգման պաշտոնական պատճառները չեն նշվում բարոյական նկատառումներով: Ադրբեջանի գործող նախագահը եւ առ այսօր գրանցված նախագահության միակ թեկնածուն («Նոր Ազերբայջան» կառավարող կուսակցությունից) ծանր հիվանդ է: Թե նա ինչքան շուտ կհեռանա «Գյուլհանե» թուրքական բուժարանից, որտեղ, ըստ պաշտոնական վարկածի, շարունակվում է պետության ղեկավարի բուժզննումը, ոչ ոք չի կարող ասել: Ինչպես գրում է «Նեզավիսիմայա գազետան», հասարակայնությանը նյարդայնացնում են նաեւ թուրքական զանգվածային լրատվամիջոցների այն հաղորդումները, թե Ալիեւը խոր ուշագնացության մեջ է եւ նրա վիճակը չի բարելավվում, որի հետեւանքով վերջին ամբողջ շաբաթվա ընթացքում նախագահի անկողնու մոտ է գտնվում նրա որդին՝ Իլհամը, եւ ադրբեջանական կառավարամետ լրագրերի առաջին էջերում հայտնվող աչք ծակող խորագրերը, ինչպես, օրինակ, «Հեյդար Ալիեւի բուժզննումը հաջողությամբ շարունակվում է»...

Այսօր Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովում գրանցման են սպասում 18 թեկնածուներ: Նրանցից յուրաքանչյուրը պետք է ներկայացնի ընտրողների առնվազն 50 հազար ստորագրություն՝ ի պաշտպանություն իր թեկնածության: Բայց վերլուծաբաններն այն կարծիքին են, որ թեկնածուներից յուրաքանչյուրի ընտրարշավի մեջ ամենածանրակշիռ ներդրումը կլինեն Մոսկվայի աջակցությունը: Կա նաեւ այն վարկածը, թե Վլադիմիր Պուտինի ժամանումը կապված է երկրի նախագահի պաշտոնի համար Հեյդար Ալիեւի որդու՝ Իլհամի թեկնածությունը պաշտպանելու Ռուսաստանի մտադրության հետ: Այս ոչ հասարակ իրավիճակում, գրում է «Նեզավիսիմայա գազետա» թերթը, անցած շաբաթ անսպասելիորեն հնչեց Վաշինգտոնի նոր հիշեցումը, թե ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը հույս ունի, որ «Ադրբեջանում հոկտեմբերին նշանակված նախագահական ընտրությունները կանցնեն երկրի Սահմանադրությանը եւ միջազգային իրավունքի նորմերին համապատասխան»: Նշելով առաջիկա ընտրությունների կարեւորությունը, պետդեպարտամենտի մամլո քարտուղար Ռիչարդ Բաուչերն ընդգծել է, որ «Միացյալ Նահանգները ուշադիր կհետեւեն ընտրական գործընթացին»:

Վերլուծելով իրադարձությունները, փորձագետները հանգում են այն հետեւության, որ Ռուսաստանի նախագահի այցը Բաքու ամեն դեպքում տեղի կունենա մոտ ժամանակներս: Բանն այն է, որ շուտով սպասվում է Իրանի նախագահ Մոհամադ Խաթամիի ժամանումն Ադրբեջան, որը, ինչպես կարծում են տեղի դիտորդները, երկրի գործող նախագահի բացակայության դեպքում Ադրբեջանի քաղաքական իրավիճակի զարգացման հեռանկարները կքննարկի Իլհամ Ալիեւի հետ:

Ըստ երեւույթին այդ թեման հետաքրքրում է եւ Մոսկվային, եւ Վաշինգտոնին: Իլհամ Ալիեւի համար, կանխատեսում են վերլուծաբանները, անչափ կարեւոր է կանխապահովել Մոսկվայի եւ Թեհրանի աջակցությունը: Բայց պակաս կարեւոր չէ հենց Պուտինի եւ Խաթամիի հետ հանդիպումներով Արեւմուտքին նախազգուշացնել, որ եթե երկրում ընտրությունների օրինականությունը ինչ-ինչ պատճառներով կասկածի ենթարկվի, Բաքուն կարող է ավելի սերտորեն մերձենալ տարածաշրջանում Վաշինգտոնի մրցակիցներին:

Ռուսաստան է ժամանել Տայվանչիկը

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստան է եկել հանրահռչակ ձեռներեց Ալիմժան Տոխտախունովը, որը քրեական միջավայրում հայտնի է Տայվանչիկ մականունով: Ինչպես «Ինտերֆաքսին» հայտնել են Ռուսաստանի ՆԳՆ-ում, Տոխտախունովը Հռոմ-Մոսկվա «Աերոֆլոտի» չվերթով ժամանել է Շերեմետեւո-2: Ձեռներեցը խառն է Սոլթ-Լեյք Սիթիի ձմեռային օլիմպիադայում գեղասահքի մրցավարության շուրջ ծագած սկանդալին: ԱՄՆ ՀԴԲ-ն նրան մեղադրել էր մրցավարների վրա ճնշում գործադրելու փորձի, բանկային խարդախությունների եւ այլ հանցագործությունների մեջ: Ամերիկյան կողմի պահանջով իտալական իշխանությունները կալանել էին Տոխտախունովին եւ նա մի քանի ամիս գտնվում էր բանտում: Ընթացիկ տարվա հունիսին իտալական արդարադատությունը անբավարար համարեց ամերիկյան կողմի տրամադրած ապացույցները եւ ազատեց նրան: «Չի բացառվում, որ ռուսական իրավապահ մարմինների մոտ եւս հարցեր կծագեն ուղղված որն. Տոխտախունովին», նշել է գործակալության զրուցակիցը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կապանի քաղաքապետարանը 25.08.2003 թ. կազմակերպում է մրցույթ Կապան համայնքի հետեւյալ երթուղիների համար:

Թիվ 1 Դավիթ-Բեկ հրապարակ-Կավարտ թաղամաս

Թիվ 6 Շահումյան հրապարակ Բաղաբերդ թաղամաս (սննդի կոմբինատ)

Թիվ 7 Գործարանային փողոց (Կաթի գործարան)-Բաղաբերդ թաղամաս (սննդի կոմբինատ)

Թիվ 8 Չարենցի փողոց-Շինարարների թաղամաս

Թիվ 15 Նժդեհի հանգստի գոտի-Բաղաբերդ թաղամաս (սննդի կոմբինատ)

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 23.08.2003 թ. պետք է ներկայացնեն մրցույթի մասնակցության հայտ, ընկերության (անձը հաստատող) փաստաթղթեր, մրցույթի մասնակցության անդորրագիր:

Տեղեկությունների համար դիմել քաղաքապետարան, մրցութային հանձնաժողով, հեռ. 68048:

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Eriwan

Die Botschaft der Bundesrepublik Deutschland in Eriwan sucht zum baldigen Eintritt

eine Sicherheitskraft

Die Tätigkeit umfasst folgende Aufgaben:
- Sicherung des Kanzleigeländes und der Kanzlei;
- Koordinierung des Besucherverkehrs;
- Kontrolle und Begleitung von Besuchern.

Bewerber(innen) sollten über folgende Qualifikationen und Erfahrungen1 verfügen:
- Deutsch-Kenntnisse;
- Russisch-Kenntnisse sind vorteilhaft;
- Arbeitserfahrung ist vorteilhaft.

Bitte richten Sie Ihre Bewerbung (in deutscher Sprache) mit folgenden Unterlagen
- Lebenslauf (in deutsch)
- Schul- und Arbeitszeugnisse (mit deutscher Übersetzung)
- Motivationsschreiben ("Warum ich bei der Deutschen Botschaft arbeiten möchte")

bis zum **30. Juli 2003** an die
Botschaft der Bundesrepublik Deutschland
zu Hdn.
Herrn Speyrer
Tscharenzstr. 29
Eriwan

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

«Արմենտելը» հայտարարում է գրենական պիտույքների մատակարարման մրցույթ:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ պահանջվող ապրանքների տեխնիկական նկարագրերը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով:

«Արմենտել» ՀՁ, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ.՝ 28.70.66:

Առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2003 թ.-ի հուլիսի 30-ի ժամը 12.00-ն:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանյան մասնաճյուղը

Տեղեկացնում է, որ ս/թ հուլիսի 28-ից մինչեւ օգոստոսի 18-ը գրասենյակը փակ կլինի արձակուրդի պատճառով:
Երեւան 375010, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ. 542119, 541719, 543901
E-mail: office@osi.am
URL: www. osi.am

Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամ Հայկական մասնաճյուղ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ի «Արվեստ եւ մշակույթ» ծրագիրը հայտարարում է արվեստի եւ մշակույթի բնագավառում նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրման նախագծերի մրցույթ: Մրցույթի առաջնային ուղղություններն են վիրտուալ թանգարանների, պատկերասրահների եւ մշակույթի ոլորտում այլ էլեկտրոնային բովանդակության ստեղծում/զարգացումը, նոր տեխնոլոգիաների կիրառումն արվեստի եւ մշակույթի նորարարական ձեւերի ուսուցման գործում:

Մրցույթին կարող են մասնակցել տվյալ բնագավառում աշխատանքի փորձ ունեցող կազմակերպությունները:

Ծրագրերն անհրաժեշտ է ներկայացնել ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակ մինչեւ 2003 թ. սեպտեմբերի 16-ը, ժամը 18:00: Դիմումի ձեւը ստանալու համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2,
հեռ.՝ 542-119, 541-719, 543-901
e-mail: aram@osi.am;
http//www. osi.am/application. htm/

Տեղեկացնում ենք, որ արձակուրդի մեկնելու պատճառով ս/թ հուլիսի 28-ից մինչեւ օգոստոսի 18-ը ԲՀԻՕՀ-ի հայաստանյան մասնաճյուղի գրասենյակը փակ կլինի:

«Տիգրիս» ռիէլթորական ընկերությունը Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքա-հումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում՝

Լուծարվող «Էկոնոմինվեստբանկ» ԲԲԸ-ի գույքը՝
- Տարածքներ (ընդ. մակ. 318.2 ք. մ.)

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Զաքյան փող., 2 Բ:

Գույքի մեկնարկային գինը՝ 145.000 $-ին համարժեք դրամ:

Աճուրդները՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով ս. թ. օգոստոսի 24-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13.00, ք. Երեւան, Մհեր Մկրտչյան 5 հասցեով:

Տեղեկությունների համար դիմել «Տիգրիս» ընկերություն:
Հեռ. 53-07-32 կամ 56-31-15, 56-48-83:

«Էլեկտրոնային Հայաստան» հիմնադրամը **Հայաստանի զարգացման ուղեցույց** ինտերնետային ծրագրի շրջանակներում առաջարկում է բոլոր ՀԿ-ին, բիզնես եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցչություններին համագործակցել՝ անվճար տեղադրելու իրենց համառոտ նկարագրերը՝ կոնտակտներ, գործունեության ոլորտ, հիմնական ծրագրեր եւ այլն) հայերեն, անգլերեն լեզուներով՝

GATEWAY.am

ինտերնետային պորտալում

Համառոտ հարցաթերթիկի եւ հավելյալ մանրամասների համար խնդրում ենք դիմել մինչեւ ս/թ օգոստոսի 15-ը՝
Հեռ./ֆաքս՝ (374 1) 57 02 60
էլ.փոստ՝ Vdanielyan@gateway.am

e-Armenia foundation

ARMENIA DEVELOPMENT GATEWAY

«ԵՐԿԻՐ ՆԱԻՐԻ» զբոսաշրջային ընկերությունը հրավիրում է՝

- Ամբերդ, աստղերի դիտում, Քարի լիճ՝ հուլիսի 12-13
- Տերյանական օրեր Ջավախքում՝ Ախալքալաքի բերդ, Թմկաբերդ, Փարվանա լիճ, Գանձա՝ հուլիսի 18-20
- Վարդավառի տոնախմբություն՝ հուլիսի 27
- Արցախ՝ Ստեփանակերտ, Շուշի, Գանձասար՝ օգոստ. 1-3

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԵՎ ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

Գործարար տեղեկատվություն գործարարների համար

ՍՓՅՈՒՌ տեղեկատվական ծառայություն

Երեւան-10, Փավստոս Բուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ
Հեռ. 562635, 563505, E-mail: info@spyur.am

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության 23. 7. 2003. Գինը՝ 100 դրամ